ЗВЯЗДА

5 чэрвеня 1996 г. серада, № 140 (22943)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

РОЗГАЛАС

«ВЫРАТАВАННЕ»

Акцыя Беларускага дабрачыннага фонду «Дзецям Чарнобыля» і газеты «Звязда» знаходзіць і міжнародную падтрымку.

Днямі — і пра гэта мы раскажам падрабязна — грашовую дапамогу ў памеры 2 мільёны рублёў кожная атрымаюць сем'і, якія знаходзяцца ў найбольш складаным становішчы. А гэта — і сям'я Тэрэзы Іванаўны Слюкік (г. Валожын). Пра нялёгкі лёс гэтай жанчыны мы расказвалі ў «Звяздзе» ад 19 красавіка 1996 года.

Падтрымка Тэрэзы Іванаўны, як і яшчэ трох сем'яў стала магчымай дзякуючы БДФ «Дзецям Чарнобыля» і журналістам нямецкай газеты «Leipziger Volkszeitung» Томасу Маеру і Філіпу Вільке. Учора яны наведалі рэдакцыю «Звязды». Падрабязнасці гэтай сустрэчы і іх асабістага ўдзелу ў акцыі «Выратаванне» — у наступным нумары.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

СТВОРАНА КАМІСІЯ

Паводле паведамлення прэс-службы Кабінета Міністраў Беларусі, пры ўрадзе створана камісія па пытаннях пашпартызацыі насельніцтва.

Пастановай Кабінета Міністраў зацверджаны палажэнне аб гэтай камісіі і яе персанальны састаў. Узначаліў камісію па пашпартызацыі насельніцтва намеснік прэм'ер-міністра Сяргей Лінг.

БелаПАН.

БЕЗУПІННЫ МАЛОЧНЫ БРАК

Толькі адзін узор прадукцыі з адзінаццаці, узятых на праверку ў адкрытым акцыянерным таварыстве «Баранавіцкі малочны камбінат», адпавядаў патрабаванням нарматыўнай дакументацыі.

Такую нерадасную для пакупнікоў выснову зрабілі спецыялісты Галоўнага ўпраўлення Службы кантролю Прэзідэнта, якія праверылі гэта прадпрыемства разам з Баранавіцкім цэнтрам стандартызацыі і метралогіі.

Прадпрыемства, якое выпусціла нестандартную прадукцыю, аштрафавана больш чым на 50 мільёнаў рублёў. Пакараны і канкрэтныя работнікі, па чыёй віне дапушчаны брак.

Іван КУКСА, БЕЛТА.

ЗДАЙ ДОЛАР — АТРЫМАЙ ПРЭМІЮ

З учарашняга дня Галоўнае ўпраўленне Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь па гораду Мінску і Мінскай вобласці (ГУНБ), а таксама Троіцкае аддзяленне ГУНБ купляе долары ў грамадзян рэспублікі па максімальна магчымаму курсу валютнага калідора — 13.100 рублёў за 1 USD.

Трэба зазначыць, што Нацбанку, напэўна, дазарэзу патрэбна валюта. І таму пры здачы валюты насельніцтву выплачваецца прэмія з разліку 900 рублёў за 1 долар. Натуральна, продаж валюты Нацбанкам не прадугледжаны. У ГУНБ таксама прымаюць і германскую марку за 8550 руб. з наступнай выплатай прэміі 555 руб. за адну марку. Прымаюцца расійскія рублі па курсу: адзін расійскі рубель за 2,5 беларускіх. Тут прэмія роўная 50 рублям.

Карэспандэнту «Звязды» спецыялісты Галоўнага ўпраўлення Нацбанка расказалі наступнае: цяперашнія ўмовы прыёму валюты будуць існаваць да наступнага генеральнага рашэння кіраўніцтва Нацбанка.

Сяргей КУРКАЧ.

АРЫШТАВАНЫ БАНКАЎСКІ РАХУНАК БНФ, АПАЗІЦЫЯ РЫХТУЕ НОВУЮ АКЦЫЮ

З Мінскай гарадской пракуратуры ў Белзнешэканомбанк паступіла ўказанне аб арышце банкаўскага рахунку Беларускага народнага фронту. Гэта значыць, што ўлады пачалі рабіць канкрэтныя крокі па забароне апазіцыйнай арганізацыі. Такое паведамленне было зроблена кіраўнікамі БНФ 3 чэрвеня на прэс-канферэнцыі, прысвечанай вядомым падзеям 30 мая.

Гэты дзень, як заявіў сакратар Управы Фронту Вячаслаў Сіўчык, — значная вяха ў развіцці беларускай дэмакратыі, паколькі, калі падчас папярэдніх падзей адбываліся толькі лакальныя сутычкі прадстаўнікоў праваахоўных органаў з удзельнікамі акцый, то цяпер рэжым перайшоў да адкрытага запалохвання грамадзян. На прэс-канферэнцыі выступіў непасрэдны ўдзельнік пікетавання, праведзенага 30 мая, Аляксандр Фрыдрых, які атрымаў удары дубінкай па галаве, у выніку чаго яму былі накладзены чатыры швы. Па яго словах, прадстаўнікі праваахоўных органаў жорстка збівалі бяззбройных грамадзян, нягледзячы на іх узрост і пол. Сам А. Фрыдрых атрымаў удары па галаве з-за таго, што заступіўся за двух састарэлых людзей, якіх збівалі. Вяртаючыся з бальніцы, дзе яму была аказана неабходная дапамога, А. Фрыдрых убачыў каля будынка Акадэміі міліцыі вялікую групу (каля 50 чалавек) моцных маладых людзей у цывільным. На думку ўдзельнікаў прэс-канферэнцыі, менавіта гэтыя людзі маглі выконваць ролю «падсадных качак», правакуючы ўлады на расправу з удзельнікамі мірнага пікета.

На прэс-канферэнцыі было таксама паведамлена пра новую акцыю, што рыхтуецца БНФ, запланаваную на 22 чэрвеня, — дзень нападу нямецка-фашысцкіх захопнікаў на СССР. Фронт мае намер дзейнічаць у поўнай адпаведнасці з заканадаўствам — стварыць аргкамітэт па правядзенню акцыі, накіраваўшы ва ўстаноўлены тэрмін адпаведную заяўку ў Мінгарвыканком. Акцыя, паводле задумы арганізатараў, будзе насіць антыфашысцкі, антытаталітарны характар.

Ірына ЛЕЎШЫНА, БелаПАН.

АДКРЫТЫ НОВЫЯ АЎТАПЕРАХОДЫ

На карце аўтамабільных дарог Беларусі паявіліся чатыры новыя прыгранічныя аўтапераходы.

Прадпрыемства «Інтэраўтатранс» Міністэрства транспарту і камунікацый адкрыла іх на трасах паблізу населеных пунктаў Горня Хоцімскага раёна, Кастрова Верхнядзвінскага раёна, Смолькі Касцюковіцкага раёна і Чачэрска. Цяпер у рэспубліцы стала 45 аўтапераходаў на граніцах з суседзямі. Тут ажыццяўляецца праверка дакументаў у вадзіцеляў праязджаючых аўтамабіляў, бяруцца дарожныя зборы. Усе аўтапераходы аснашчаны сістэмамі сувязі, ксераксамі і іншай неабходнай тэхнікай.

Дарэчы, як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА супрацоўнікі «Інтэраўтатранса», нядаўна выдадзена новая карта-схема аўтамабільных дарог Беларусі, дзе для зручнасці вадзіцеляў, акрамя ўсіх традыцыйных абазначэнняў, упершыню ўказаны і прыгранічныя аўтапераходы. Набыць яе можна будзе пакуль што толькі ў гэтых кантрольных пунктах пры перасячэнні беларускай граніцы.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

У ПРЭЗІДЫУМЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА

УЛАДНЫЯ СТРУКТУРЫ ПАВІННЫ АБАВЯЗКОВА ВЫКОНВАЦЬ КАНСТЫТУЦЫЮ І ЗАКОНЫ

Пад старшынствам Сямёна Шарэцкага 3 чэрвеня адбылася расшыраная рабочая нарада Прэзідыума Вярхоўнага Савета з запрашэннем старшынь абласных і Мінскага гарадскога Саветаў дэпутатаў.

Заслухана інфармацыя аб рабоце органаў мясцовага самакіравання Брэсцкай вобласці і горада Мінска. Прамоўцы адзначылі адсутнасць з боку ўладных структур належных мераў па стабілізацыі палітычнай сітуацыі ў рэспубліцы, становішча ў эканоміцы, сацыяльнай сферы. На фоне прадаўжэння спаду прамысловай вытворчасці, жыццёвага ўзроўню расце незадаволенасць у грамадстве, узмацняецца яго крыміналізацыя. Канстатавалася надыходзячая пагроза спынення дзейнасці мясцовых Саветаў. Выказана занепакоенасць тэндэнцыяй, калі многія заканадаўчыя акты тлумачацца на месцах па-рознаму, калі назіраецца ігнараванне заключэнняў Канстытуцыйнага суда. Былі прыведзены абуральныя факты грубага парушэння Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь, адсутнасці належнага кантролю за захаваннем законнасці ў дзяржаве з боку органаў пракуратуры і судовай улады.

У гэтай сітуацыі члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета адзначылі неабходнасць абавязковага выканання ўсімі ўладнымі структурамі Канстытуцыі і законаў дзяржавы. Намечана правесці шэраг кансультацый паміж кіраўнікамі заканадаўчай, выканаўчай, судовай уладаў, арганізаваць «круглыя сталы» з запрашэннем лідэраў палітычных і грамадскіх арганізацый.

Камісіі па заканадаўству даручана ў бліжэйшы час прадставіць Вярхоўнаму Савету законапраект аб адказнасці службовых асоб за невыкананне або парушэнне Канстытуцыі, законаў дзяржавы. Камісіі па дзяржаўнаму будаўніцтву і мясцоваму самакіраванню рэкамендавана падрыхтаваць і ўнесці на разгляд сесіі заканадаўчыя акты, што адносяцца да дзейнасці мясцовых Саветаў дэпутатаў, органаў тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў.

Вярхоўнаму Савету будзе прапанавана ўвесці ў практыку работы перыядычнае правядзенне парламенцкіх слуханняў па праблемах, што ўзнікаюць у сістэме мясцовых Саветаў дэпутатаў, і сітуацыі ў рэспубліцы ў цэлым з запрашэннем на іх кіраўнікоў усіх галін дзяржаўнай улады і мясцовых органаў.

Стэнаграму абмеркавання гэтага пытання вырашана накіраваць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь Аляксандру Лукашэнку.

Абмеркаваны план парадку дня першай сесіі ў чэрвені. Прапануецца разгледзець на пленарных пасяджэннях больш як 30 пытанняў. Сярод іх праекты Жыллёвага кодэкса і кодэкса аб працы; законаў: «Аб парадку накіравання ваеннаслужачых і работнікаў міліцыі для выканання задач за межамі Рэспублікі Беларусь», «Аб мерах барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй», «Аб упаўнаважаным па правах чалавека Рэспублікі Беларусь», «Аб зваротах грамадзян», «Аб стварэнні новых рабочых месцаў і падтрымцы вытворча-гаспадарчай актыўнасці насельніцтва», «Аб тэлебачанні і радыёвяшчанні», «Аб навуковай дзейнасці» і іншыя.

Разгледжана Палажэнне аб парадку падрыхтоўкі і правядзення пасяджэнняў Прэзідыума Вярхоўнага Савета, падрыхтаванае Камісіяй па рэгламенту, мандатах і дэпутацкай этыцы. Згодна з дакументам, пытанні для ўключэння ў план работы ўносяць кіраўнікі пастаянных парламенцкіх камісій і фракцый, упраўленняў Сакратарыята Вярхоўнага Савета. У пасяджэннях Прэзідыума з правам дарадчага голасу могуць прымаць удзел Прэзідэнт, Генеральны пракурор, старшыні Канстытуцыйнага, Вярхоўнага і Вышэйшага гаспадарчага судоў, Нацыянальнага банка і Кантрольнай палаты.

У мэтах павышэння эфектыўнасці і якасці заканатворчай работы, а таксама для стварэння уніфікаванай з Расійскай Федэрацыяй сістэмы заканадаўства вырашана ўтварыць Навукова-метадычны кансультатыўны Савет пры Старшыні Вярхоўнага Савета. Згодна з адобраным Палажэннем аб савеце, у яго будуць уваходзіць найбольш кваліфікаваныя і аўтарытэтныя вучоныя, эканамісты, юрысты-практыкі, прадстаўнікі цэнтральных і мясцовых органаў, дзейнасць якіх звязана з заканатворчай, праваприымяняльнай і навукова-даследчай работай. Сярод асноўных задач савета — дапамога заканадаўцам у вызначэнні канцэпцыі і зместу прававой палітыкі, выпрацоўцы перспектыўных праграм заканатворчых работ.

Абмеркаваны праграма і вучэбны план работы пастаянна дзеючага семінара для дэпутатаў Вярхоўнага Савета, якія працуюць на прафесіянальнай аснове. Праводзіць яго будзе Беларуская асацыяцыя палітычных навук.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

СЁННЯ — СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ АХОВЫ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

СУПРАЦОЎНІЦТВА ЦІ МІЖДЗЯРЖАЎНЫ ЭГАІЗМ?

Пры цяперашнім маштабе экалагічных пагроз, якія навіслі над планетай Зямля, няма нічога горшага, як жыць па прынцыпу: свая кашуля бліжэй да цела

«Поезд смерці» — так называецца фільм албанскіх кінадакументалістаў, які быў прадстаўлены на нядаўна прайшоўшым у Мінску тэлефоруме «Экасвет-96». Запомніўся ж ён трагічным сюжэтам-фактам: буйная хімічная фірма з Германіі пераправіла ў Албанію (не без дапамогі карумпаваных чыноўнікаў гэтай краіны) амаль 2000 тон ядавітых рэчываў — страціўшых тэрмін годнасці пестыцыдаў.

Жалезныя бочкі, якія знаходзяцца ў вагонах чыгуначнага саставу, даўно цякуць — ядавітыя лужыны расцякаюцца па наваколлі. Шмат бочак з неахоўваемага эшалона расцягнулі мясцовыя жыхары, а іх змесціва павылівалі хто куды захацеў. Які вынік? Сярод насельніцтва павялічылася колькасць разнастайных хвароб, гінуць навакольныя вадаёмы, атручана рыба.

Выйсця з патавай сітуацыі ў Албаніі, мяркуючы па ўсім, пакуль не бачаць. У той жа час нямецкая фірма «зэканоміла» на гэтай аперацыі многія мільёны дойчмарак і падлічвае прыбыткі.

Праўда, другі чыгуначны састаў з такімі ж «падарункамі» албанцы змаглі завярнуць назад, і цяпер ён «прапісаўся» на станцыі ў Дзюсельдорфе. Як рэагуюць на падобнае суседства афіцыйныя ўлады ў ФРГ, пакуль невядома.

Такая вось антыэкалагічная акцыя, якая яўна не дэманструе разумення таго, што прыроду Зямлі павінны ратаваць усе разам, інакш свет не выратуецца.

Гэты трывожны факт, як і ўвогуле тэндэнцыя, і паслужылі пачаткам дыялогу паміж журналістам і намеснікам міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя нашай рэспублікі Аляксандрам Апацкім.

Кінутыя ў гарах бочкі — ужо без таксічнага змесціва, але ад гэтага менш шкоднымі для прыроды яны не становяцца. Праз нейкі час перад жалезнай гарой і Манблан можа зрабіцца падобным на ліліпута.

— Прапаную, Аляксандр Мікалаевіч, адно цікавае выказванне: «У пачатку будучага стагоддзя партыі «зялёных» пачнуць падымацца ва ўсім свеце. Будуць стварацца экалагічная армія і экалагічная паліцыя. За ўрон асяроддзю краіны будуць падвяргацца міжнародным санкцыям». Аўтар прыведзенай цытаты, між іншым, не хто іншы, як... славуты У. Жырыноўскі. Нават дзіўна, што такая эксцэнтрычная асоба здольная на падобныя ўзважаныя прагнозы.

Зрэшты, сусветнай экалагічнай паліцыі пакуль не існуе, а таму тая ці іншая краіна зусім не гарантавана ад з'яўлення на сваёй зямлі чарговага «цягніка смерці»...

— Палітыку, відаць, пакінем палітыкам, але што датычыцца прыведзенай думкі, то, з пункту гледжання экалогіі, абароны навакольнага асяроддзя яна заслугоўвае ўвагі.

Свет у чымсьці да гэтага і падыходзіць. Калі і на еўрапейскім узроўні, і ў сусветных маштабах не будзем прыкладаць вялікіх намаганняў, то планета ў хуткім часе можа аказацца на парозе ўсеагульнай экалагічнай катастрофы — і што тады чакае чалавецтва? Да гэтай высновы падводзяць даследаванні вучоных, практыка і факты. Ды і прыведзены «албанскі» прыклад вельмі наглядны і павучальны.

— А што можна сказаць наконт «беларускіх» прыкладаў падобнага тыпу?

— Такія «паязды» тэрыторыю Беларусі, дзякуй Богу, пакуль міналі. Аднак, калі перад шкоднымі рэчывамі на чыгунцы можна паставіць шлагбаум, то як «забараніць» лётаць у паветры лёгкім часцінкам-забруджвальнікам? Вось і пагляздзім, наколькі ўплываюць на Беларусь так званыя трансгранічныя пераносы забруджванняў асяроддзя на вялікія адлегласці, у першую чаргу — па паветры.

Маюцца даўно правераныя даныя: доля выпадання на беларускай зямлі серы, якая «прылятае» з іншых краін, складае больш як 85 працэнтаў. Доля Расіі ў гэтым — 3 працэнты, Украіны — 7, Польшчы ўжо — 30, краін Заходняй Еўропы — 34 працэнты. Што атрымліваецца? Нават калі мы ў сябе знізім выкіды ў паветра ў 2-3 разы, скароцім іх, скажам, да трох працэнтаў, то ўсё роўна з-за дзейнасці прамысловасці краін-суседзяў стан паветранага басейна ў рэспубліцы істотна не палепшым.

Па вокіслах азоту, якія выпадаюць у Беларусі, доля ўласных крыніц забруджвання наогул складае толькі 6 працэнтаў. Польшча «пастаўляе» іх нам 22, а Заходняя Еўропа — 55 працэнтаў! Можна сказаць, што яна іх «экспартуе» па паветры ў нашы прасторы, бо вятры ў Беларусі пераважна менавіта з Захаду. Такая вось сувязь у прыродзе і эканоміцы.

— Як жа ратавацца ад такой напасці? Як ратаваць сваё здароўе?

— Экалагічная палітыка ў гэтым плане сёння адназначная: неабходна рабіць усё для выпрацоўкі міждзяржаўных дагавораў, міжнародных канвенцый, сумесных праграм — у адзіночку змагацца з забруджваннем сваёй тэрыторыі Беларусь не зможа. Таму мы і зацікаўлены ў падпісанні рознага роду канвенцый. Беларусь падпісала іх ужо чатыры — у прыватнасці, аб трансгранічных пераносах забруджванняў па паветры.

Калі мы падпісваем міжнародныя канвенцыі і выконваем іх (падкрэслю гэта!), то атрымліваем значную дапамогу — ці праз узносы ў Глабальна-экалагічны фонд (ГЭФ) пры ААН, якія робяць краіны, ці напрамую — пры двух,- трохбаковых пагадненнях, і ў першую чаргу ад тых дзяржаў, ад якіх ідуць да нас забруджванні па паветры.

— Значыць, пры агульнай заклапочанасці сусветнай супольнасці станам «здароўя» Зямлі кожная краіна, тым не менш, павінна адказваць сама за сябе, за свае «паводзіны». А што, Аляксандр Мікалаевіч, мы самі робім дзеля таго, каб неба над Беларуссю было чысцейшае?

— За апошнія пяць гадоў агульны стан паветранага басейна ў Беларусі значна палепшыўся. Часткова тут паўплывала падзенне вытворчасці, змяншэнне спажывання нафтапрадуктаў, што пацягнула за сабой зніжэнне аб'ёму выкідаў у атмасферу.

Другі фактар — больш жорсткія патрабаванні з боку прыродаахоўных органаў, наяўнасць адпаведнага заканадаўства, хоць яно поўнасцю Вярхоўным Саветам пакуль і не прынята. Унесены змяненні і дапаўненні ў Кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэннях. Задзейнічаны і эканамічныя рычагі, бо за выкіды і іншае падобнае, калі гэта робіцца ў павышаных памерах, прадпрыемствам у такіх жа памерах прыходзіцца і плаціць.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

КРЫК ДУШЫ

НАВОШТА МЕЦЬ СВОЙ ДОМ, КАЛІ ЁСЦЬ ДОМ САСТАРЭЛЫХ?

Прабачце, дарагая рэдакцыя, што патурбую (можа, у апошні раз), але прымусіла гора.

Мне 79 гадоў. Усё сваё жыццё пражыла ў вёсцы, цяпер засталася адна. А бяда ў тым, што хата, у якой жыву, вельмі дрэнная, у аварыйным стане, а хлеў зусім разваліўся. Так што няма дзе трымаць карову і свіней, а таксама корм.

Некалькі гадоў таму, калі старшынёй нашага калгаса быў С. Шарэцкі, звярталася да яго, каб прадаў адну з пустуючых хат у нашай вёсцы. Тады мае зберажэнні дазвалялі зрабіць такую пакупку. Ён мне паабяцаў, але тыя хаты прадалі гараджанам на дачы, а не мне, хоць усё жыццё адпрацавала ў калгасе. Цяпер на свае абясцэненыя зберажэнні змагу набыць хіба што некалькі цаглін.

Пасля таго, як разваліўся хлеў, па дапамогу звярталася да цяперашніх старшынь калгаса і сельсавета, а таксама да раённых уладаў. Але безвынікова. Адно параіў старшыня сельсавета, каб прадала жывёлу, а ён дапаможа афарміцца ў дом састарэлых.

Дапамогі чакаць няма ад каго. Багатых родных і суседзяў не маю, а пенсія не дацягвае і да 300.000 рублёў. Праўда, ёсць сын, 1962 года нараджэння, які жыве ў Мінску. 9 гадоў правёў у турме, у яго чацвёра дзяцей, інвалід, нідзе не працуе, і яго «дапамога» заключаецца ў тым, што, калі прыязджае, то падчысчае ў мяне ўсё: і грошы, і бульбу, і сала. А калі што скажу не так, то абяцае яшчэ і пабіць. Вось і ўсё.

Пішу вам і не ведаю, навошта. Ці выліць сваё гора, ці папрасіць дапамогі, але лепш папрашу дапамогі.

Ганна Рыгораўна РАЧЫЦКАЯ.

в. Сярэдняе Сяло, Валожынскі раён.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 210

АБ НЕКАТОРЫХ ПЫТАННЯХ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЯ РЭКЛАМНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

У мэтах недапушчэння распаўсюджвання нядобрасумленнай рэкламы і ўзмацнення абароны інтарэсаў спажыўцоў **пастанаўляю:**

1. Устанавіць, што:

нядобрасумленнай лічыцца рэклама, якая змяшчае лжывыя і іншыя недакладныя звесткі аб прадукцыі (работах, паслугах), відзе дзейнасці рэкламадаўца (асобы, дзейнасць або прадукцыя (работы, паслугі) якой рэкламуецца), распаўсюджванне якіх можа прывесці да парушэння або парушае правы і ахоўваемыя законам інтарэсы юрыдычных і фізічных асоб;

рэклама відаў дзейнасці, якія падлягаюць ліцэнзаванню або (і) ажыццяўляюцца са згоды дзяржаўнага органа, дапускаецца толькі пры наяўнасці ў рэкламадаўца адпаведнай ліцэнзіі ці (і) згоды на ажыццяўленне гэтай дзейнасці;

за парушэнне парадку рэкламавання відаў дзейнасці, што падлягаюць ліцэнзаванню, дзеянне выдадзенай рэкламадаўцу ліцэнзіі можа быць прыпынена або ён можа быць пазбаўлены такой ліцэнзіі па рашэнню органа, які выдаў ліцэнзію, ці Міністэрства па антыманапольнай палітыцы;

страты, нанесеныя спажыўцу тавараў, набытых у выніку нядобрасумленнай рэкламы, падлягаюць кампенсацыі рэкламадаўцам у поўным аб'ёме ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб абароне правоў спажыўцоў».

2. Забараніць:

рэкламу, прызнаную ў адпаведнасці з гэтым Указам па рашэнню Міністэрства па антыманапольнай палітыцы нядобрасумленнай;

рэкламу акцый і аблігацый канкрэтных эмітэнтаў, якія не прайшлі дзяржаўную рэгістрацыю, ці рэкламу каштоўных папер, што прапануюцца для адкрытага продажу, без апублікавання сціслай інфармацыі аб такім продажы, заверанай Інспекцыяй па каштоўных паперах Міністэрства фінансаў;

рэкламу алкагольных і тытунёвых вырабаў, а таксама іншых відаў прадукцыі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам;

рэкламу, якая дыскрэдытуе канкурэнта або змяшчае інфармацыю, што ўводзіць у зман спажыўца;

рэкламу парнаграфічных сачыненняў, друкаваных выданняў ці іншых прадметаў парнаграфічнага характару, а таксама рэкламу іншых відаў дзейнасці ці прадукцыі (работ, паслуг), ажыццяўленне або рэалізацыя (вытворчасць, аказанне) якіх супярэчыць заканадаўству;

рэкламу метадаў прафілактыкі, дыягностыкі і лячэння хвароб, а таксама медыцынскіх тэхналогій і лекавых сродкаў, не дазволеных Міністэрствам аховы здароўя;

рэкламу прадукцыі, што падлягае абавязковай сертыфікацыі, але не мае сертыфіката, які пацвярджае яе належную якасць;

ужыванне рэкламадаўцамі, што не з'яўляюцца біржамі, фондавымі біржамі ці банкамі, у сваіх назвах адпаведна слоў: «біржа», «фондавая біржа», «банк», а таксама выкарыстанне таварных знакаў, эмблем і іншай сімволікі грамадскіх аб'яднанняў асобамі, якія не маюць на гэта права;

размяшчэнне рэкламных пано і транспарантаў у паласе адводу аўтамабільных дарог;

распаўсюджванне і іншае выкарыстанне рэкламных матэрыялаў, увезеных на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь з парушэннем мытнага заканадаўства, у тым ліку без выплаты мытных плацяжоў;

абяцанне або гарантыю ў рэкламе будучай эфектыўнасці (даходнасці) рэкламуемага віду дзейнасці;

змяшчэнне ў рэкламе звестак аб эфектыўнасці (даходнасці) рэкламуемага віду дзейнасці за папярэдні перыяд, не пацверджаных данымі статыстычнай справаздачнасці ці бухгалтарскага балансу, заверанага аўдытарам;

параўнанне рэкламуемай прадукцыі (работ, паслуг) з прадукцыяй (работамі, паслугамі) іншых канкрэтных вытворцаў;

распаўсюджванне пры дапамозе рэкламы негатыўнай ацэнкі якасці прадукцыі (работ, паслуг) юрыдычных і фізічных асоб;

выкарыстанне ў рэкламе імёнаў асоб без іх згоды ці згоды іх законных прадстаўнікоў.

3. Камерцыйныя банкі, фінансавыя, страхавыя і інвестыцыйныя прадпрыемствы, арганізацыі і ўстановы, іншыя юрыдычныя асобы, якія прыцягваюць сродкі грамадзян і юрыдычных асоб або рэалізуюць тавары (паслугі), абавязаны:

пры распаўсюджванні рэкламы каштоўных папер указваць памеры дывідэндаў, выплачаных па такіх паперах на працягу апошняга фінансавага года, дату і нумар рэгістрацыі выпуску рэкламуемых каштоўных папер, месца іх рэгістрацыі і месца азнаямлення з умовамі выпуску;

пры распаўсюджванні рэкламы аб прыцягненні грашовых сродкаў пад працэнты ўказваць працэнты, выплачаныя па розных відах укладаў на працягу апошняга фінансавага года з разбіўкай па месяцах (кварталах), калі выплаты праводзіліся штомесячна (штоквартальна).

4. Прадугледзець, што:

рэкламадаўцы, чыя рэклама прызнана нядобрасумленнай, абавязаны ў трохдзённы тэрмін спыніць распаўсюджванне такой рэкламы. Пры адсутнасці рэкламадаўца, а таксама пры невыкананні ім гэтага патрабавання распаўсюджванне нядобрасумленнай рэкламы спыняецца гарадскім ці раённым выканаўчым камітэтам. Пры гэтым выканаўчы камітэт мае права пакрыць панесеныя расходы за кошт рэкламадаўца;

у выпадку распаўсюджвання рэкламадаўцам нядобрасумленнай рэкламы аб каштоўных паперах Інспекцыя па каштоўных паперах Міністэрства фінансаў мае права прыпыніць або забараніць выпуск адпаведных каштоўных папер. Пры гэтым усе страты, нанесеныя такой забаронай, кампенсуюцца за кошт рэкламадаўца;

сродкі масавай інфармацыі, якія размясцілі нядобрасумленную рэкламу, абавязаны апублікаваць за свой кошт у тэрмін, устаноўлены Міністэрствам па антыманапольнай палітыцы, рашэнне аб прызнанні яе нядобрасумленнай;

здзелкі па распаўсюджванню (размяшчэнню) рэкламы, заключаныя з парушэннем патрабаванняў гэтага Указа, супярэчаць інтарэсам дзяржавы і прыводзяць да вынікаў, прадугледжаных артыкулам 51 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

5. Ускласці на Міністэрства па антыманапольнай палітыцы кантроль за ажыццяўленнем рэкламнай дзейнасці, а таксама разгляд скаргаў і іншых матэрыялаў аб парушэнні заканадаўства аб рэкламнай дзейнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Рашэнні Міністэрства па антыманапольнай палітыцы па пытаннях прызнання рэкламы нядобрасумленнай з'яўляюцца абавязковымі для ўсіх міністэрстваў, іншых цэнтральных органаў кіравання, юрыдычных і фізічных асоб.

6. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

у месячны тэрмін прадставіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прапановы аб устанаўленні адказнасці за парушэнне заканадаўства аб рэкламнай дзейнасці, прадугледзеўшы, што такую адказнасць нясуць рэкламадаўцы, а таксама асобы, якія распаўсюджваюць (размяшчаюць) рэкламу;

у двухмесячны тэрмін забяспечыць прывядзенне рашэнняў урада і падведамных яму органаў у адпаведнасць з гэтым Указам;

у трохмесячны тэрмін унесці Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прапановы аб заканадаўчай абароне права грамадзян на ахову здароўя пры распаўсюджванні рэкламы;

да 1 ліпеня 1996 г. зацвердзіць часовае палажэнне аб парадку ажыццяўлення рэкламнай дзейнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, уключыўшы ў яго патрабаванне аб абмежаванні аб'ёму рэкламы ў сродках масавай інфармацыі, а таксама правілы рэгулявання асобных відаў рэкламнай дзейнасці.

7. Гэты Указ увесці ў дзеянне праз 10 дзён пасля яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

3 чэрвеня 1996 г., г. Мінск.

ПАВАЖАНЫЯ ЧЫТАЧЫ «ЗВЯЗДЫ»! Паведамляем вам, што згодна з дасягнутай дамоўленасцю паміж рэдакцыяй газеты «Звязда» і рэспубліканскім дзяржаўным аб'яднаннем «Белпошта» ўсе паштовыя аддзяленні рэспублікі прымаюць падпіску на нашу газету як на месяц, трэці квартал, так і ў цэлым на другое паўгоддзе. Гэта рашэнне кіраўніцтва «Белпошты» давяло да адказных выканаўцаў на месцах.

Нагадваем, што падпісны кошт «Звязды» на паўгоддзе для індывідуальных падпісчыкаў складае 81.600 рублёў, на квартал — 40.800, на месяц — 13.600.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету **63850** (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Колькасць камплектаў

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды
(паштовы індэкс) (адрас)

Каму
(прозвішча, ініцыялы)

ПВ	месца	літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету **63850** (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Кошт	падпіскі	______ руб.	Колькасць камплектаў	
	пераадрасоўкі	______ руб.		

на 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды
(паштовы індэкс) (адрас)

Каму
(прозвішча, ініцыялы)

ПРАБЛЕМА

НА ШТО «ХВАРЭЕ» МЕДЫЦЫНА ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

Ніхто не будзе спрачацца з наступнай ісцінай, што здароўе насельніцтва, развіццё і ўдасканаленне сістэмы яго аховы з'яўляецца адной з галоўных задач нашага грамадства, бо ад гэтага ў многім залежыць далейшы ход яго сацыяльна-эканамічнага развіцця. Нават у перыяд эканамічнага крызісу дзяржава павінна гарантаваць сваім грамадзянам нармальны ўзровень медыцынскай дапамогі, не дапускаць эпідэмій, захаваўшы прыярытэты за мацярынствам і дзяцінствам і аказаннем хворым экстраннай медыцынскай дапамогі. І кожнаму чалавеку зразумела, што прамую адказнасць за прыняцце мераў па ахове жыцця, дабрабыту і здароўю людзей павінна несці дзяржаўная ўлада.

Між тым, патэнцыял грамадскага здароўя ў апошнія гады ў нашай краіне пагаршаецца. Рэзервы яго невысокія і маюць тэндэнцыю да скарачэння. Калі яшчэ дваццаць гадоў назад група здаровых складала прыблізна 30 працэнтаў насельніцтва, то зараз яе доля складае не болей за 20 працэнтаў.

Зрабіўшы такі ўступ да размовы, галоўны ўрач Гомельскай абласной бальніцы Валерый Разанскі і начальнік упраўлення аховы здароўя аблвыканкома Уладзімір Варабей канстатавалі, што ахова здароўя на Гомельшчыне сёння знаходзіцца ў больш складаным становішчы, чым у іншых рэгіёнах краіны ў сувязі з тым, што да агульных праблем гэтай галіны дабавіліся яшчэ і праблемы, звязаныя з вынікамі катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Па прычыне чаго ў вобласці расце эндакрынная паталогія, трывожыць рост захворванняў шчытападобнай залозы, рост хвароб крыві, злаякасных новаўтварэнняў, захворванняў органаў дыхання, сардэчна-сасудзістай сістэмы і г. д. Карацей кажучы, куды ні кінь — усюды клін.

Аднак у гэтай складанай абстаноўцы медыкі Гомельшчыны працуюць з вялікай самаадданасцю і не знізілі аб'ёмаў урачэбнай і кансультатыўнай дапамогі, нікому не адмовілі ў экстраннай аперацыі, выкліках «хуткай дапамогі» і інш. Сёння тут дзейнічаюць 130 бальнічных устаноў і ў іх працуюць каля 5 тысяч урачоў і звыш 17 тысяч чалавек сярэдняга медперсаналу. Цікава будзе параўнаць і такія лічбы. Калі ў 1991 годзе забяспечанасць урачэбнымі кадрамі склала 29,3 на дзесяць тысяч насельніцтва (па рэспубліцы — 40,7), дык на пачатак сёлетняга — 31,5 (па рэспубліцы — 87,6). Адставанне ад сярэднерэспубліканскіх паказчыкаў назіраецца і ў забяспечанасці сярэднім медперсаналам.

Асаблівы дэфіцыт урачэбных кадраў у Брагінскім, Буда-Кашалёўскім, Ельскім, Веткаўскім, Лельчыцкім і Чачэрскім раёнах, дзе хранічна не хапае педыятраў, тэрапеўтаў, анестэзіёлагаў, анколагаў і да т. п. Усяго да нормы патрэбна і ў раёнах, і ў Гомелі 735 спецыялістаў (даныя па стану на 1 лютага 1996 года).

Трэба адзначыць, што за пяць апошніх гадоў аблвыканком выдзеліў упраўленню аховы здароўя 15 тысяч долараў, якія былі размеркаваны паміж абласнымі медыцынскімі ўстановамі для набыцця неабходнага абсталявання, што дазволіла значна палепшыць дыягнастычны і лекавы працэсы. Так, былі ўкаранёны новыя метады даследаванняў, у тым ліку камп'ютэрная тамаграфія, аперацыі на брушной поласці пры дапамозе эндаскапічнай тэхнікі, літатрыпсія. Гэтыя навінкі садзейнічалі скарачэнню знаходжання хворых у бальніцах і, натуральна, збераглі нямала грашовых сродкаў, зменшылася таксама колькасць хворых, якія з вобласці накіроўваліся ў рэспубліканскія медыцынскія цэнтры для абследавання.

— Пералік зробленага за апошнія гады, — гавораць Валерый Іванавіч і Уладзімір Сцяпанавіч, — можна працягваць і далей. Аднак, — і тут яны цяжка ўздыхаюць, — у нас столькі праблем у медыцыне, што гэтая важная галіна, можна сказаць, апынулася на мяжы жабрацтва. Бо з-за адсутнасці неабходнага фінансавання ва ўсіх медыцынскіх установах вобласці пастаянна расце крэдыторская запазычанасць па ўсіх артыкулах расходаў.

Па стану на 15 мая яна складала... 183.722 мільёны рублёў. Велізарная лічба! Найбольшыя цяжкасці складваюцца з харчаваннем хворых па медыцынскіх нормах, якіх ніхто не адмяняў, — 20 мільярдаў запазычанасці за яго; каля 16 — за медыкаменты, звыш ста — за ацяпленне і электраэнергію і да т. п. Вялікая частка медыкаў яшчэ не атрымала зарплату за сакавік. Дык з якім настроем яны працуюць?

Работнікаў медыцыны заклікаюць эканоміць бюджэтныя сродкі, што яны і робяць (толькі ці на карысць справе?). Так, летась яны скарацілі 335 бальнічных ложкаў і ў аддзяленнях бальніц рознага ўзроўню функцыянавалі 2183 ложкі дзённага знаходжання хворых (днём іх лечаць, на ноч адпраўляюць дадому, у выніку чаго цяжка дасягнуць патрэбнага лекавага эфекту). Гэтыя і іншыя меры далі магчымасць летась зменшыць расходаванне бюджэтных сродкаў на 6,5 мільярда рублёў. Акрамя таго, скарачэнне колькасці работнікаў апарату кіравання зэканоміла яшчэ 4,7 мільярда рублёў.

Пэўныя надзеі ўскладаліся і на тое, каб ад прадпрыемстваў, арганізацый, калгасаў і саўгасаў прыцягнуць дадатковыя сродкі і набыць на бясплатнай аснове абсталяванне, медінструментарый, медыкаменты, прадукты харчавання, агародніну, матэрыялы для рамонту бальніц, паліклінік, фельчарска-акушэрскіх пунктаў і г. д. І хаця кожнаму вядома, у якім стане знаходзяцца сёння гэтыя «спонсары», аднак сякую-такую дапамогу медыкам яны ўсё ж аказалі.

Вялікія надзеі ўскладалі медыкі і на тое, што матэрыяльна-тэхнічная база лячэбна-прафілактычных устаноў вобласці значна палепшыцца з уводам у строй новых медыцынскіх аб'ектаў. У стадыі будаўніцтва іх зараз налічваецца 25. У тым ліку — спецдыспансер у Гомелі, дыягнастычны цэнтр абласной клінічнай бальніцы, прыбудова да медыка-генетычнага цэнтра, інфекцыйная бальніца, абласны кардыялагічны дыспансер, платны корпус шпіталя інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны, дзіцячая бальніца ў Мазыры і г. д. але, на жаль, будаўніцтва шэрага з іх прыпынена з-за адсутнасці сродкаў, у выніку чаго з будоўляў расцягваюцца радыятары ацяплення, выдзіраюцца рамы, раскрадаюцца матэрыялы і да т. п.

Складанае становішча з развіццём матэрыяльнай базы, як гэта ні дзіўна, складваецца і ў абласным цэнтры. Забяспечанасць паліклінічнымі ўстановамі тут дасягнула ўсяго 63 працэнтаў да нарматыву. За апошнія пяць гадоў тут не ўведзена ў строй ніводнага медыцынскага аб'екта, і найбольш востра стаіць пытанне наконт будаўніцтва дзіцячых і стаматалагічных паліклінік.

На розных нарадах у вобласці і міністэрстве аховы здароўя рэспублікі шмат гаворыцца аб тым, каб стварыць прыярытэт у фінансаванні ўстаноў аховы здароўя Гомельшчыны, якая найбольш пацярпела ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, прыняць вычарпальныя меры для ўхілення складанасцей, праблем, няўвязак у гэтай справе, ажыццявіць паэтапнае выдзяленне грашовых сродкаў для выканання рамонтных работ на інжынерных сетках, набыцця абсталявання для кацельняў і пральняў, санітарнага транспарту і г. д. і да т. п. Размоў і прапаноў многа, а воз, як кажуць, і зараз там: медыцына Гомельшчыны па-ранейшаму «хворая». Таму складваецца ўражанне, што хтоніхто ў вярхах не разумее, як адаб'ецца на здароўі нацыі пастаянная эканомія на медыцыне. Сумна і сорамна...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЛІСТЫ Ў ГАЗЕТУ — ЛЮСТЭРКА НАСТРОЯЎ У ГРАМАДСТВЕ

Газета — гэта бадай што адзінае засталося месца, куды, як у апошнюю інстанцыю, прыходзяць па дапамогу людзі. Калі год назад у Беларусі адбыўся рэферэндум, большасць грамадзян рэспублікі выказаліся за тое, каб у нас роўнымі правамі карысталіся дзве мовы — руская і беларуская. А што атрымалася на практыцы? Пралаз, атрыманы ў выніку плебісцыту, хутка скарысталі ў дзяржаве не на карысць беларускай мовы. Ужо пачатак навучальнага года летась прынёс сумныя весткі з розных месцаў. Нам пісалі настаўнікі, бацькі тых дзетак, якія вучыліся ў беларускіх класах, што ім даводзіцца змагацца за тое, каб захаваць сваё права навучаць дзяцей на беларускай мове. За год тэндэнцыі русіфікацыі сталі набываць масавыя маштабы. Пра што сведчыць літаральна шквал лістоў у нашу газету. Друкуем сёння частку дасланай нам пошты, якая сведчыць, што сітуацыя ў краіне з мовай становіцца ўсё больш крытычнай, і галоўнае — на яе ніяк не рэагуюць тыя, каму па свайму становішчу неабходна ажыццяўляць дзяржаўную палітыку ў галіне, пра якую ідзе гаворка.

Загадчыца аддзела культуры Таццяна АНТОНАВА.

ПІСЬМЕННІКІ З БОЛЕМ І ТРЫВОГАЙ АБ РОДНАЙ МОВЕ

На пашыраным пасяджэнні прэзідыума Саюза беларускіх пісьменнікаў было абмеркавана пытанне аб стане выкладання беларускай мовы і літаратуры ў школах Рэспублікі Беларусь. З глыбокім болем і трывогай удзельнікі пасяджэння прыводзілі шматлікія факты паўсюднага скарачэння беларускамоўных школ і класаў, навучальных праграм і планаў па роднай мове і літаратуры. Гаворка ішла пра тое, што ў апошні час рэзка знізіўся выпуск мастацкіх твораў беларускіх класікаў і сучасных паэтаў і празаікаў, запаволілася, а то і прыпынілася праца над стварэннем падручнікаў і метадычных дапаможнікаў для школ, сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў; так і не наладжана падрыхтоўка дастатковай колькасці беларускамоўных настаўнікаў па гісторыі, геаграфіі, біялогіі, матэматыцы і іншых прадметах...

Пісьменнікі адзначаюць, што ўлады Беларусі не хочуць разумець трагічнага становішча беларускай мовы ў школе, дзе сёння ў класах з беларускай мовай выкладання вучыцца толькі чвэрць усіх першакласнікаў, а ва ўсіх гарадах рэспублікі працуе ўсяго толькі пяць сярэдніх школ на беларускай мове.

Удзельнікі пашыранага пасяджэння Прэзідыума Саюза беларускіх пісьменнікаў лічаць такое становішча недапушчальным і патрабуюць ад Вярхоўнага Савета і Кабінета Міністраў Беларусі прыняць неабходныя меры для строгага захавання Канстытуцыі краіны і законаў аб мовах і адукацыі. У якасці адной з найважнейшых мераў, як указваецца ў Заяве, павінна быць увядзенне абавязковых выпускных экзаменаў па беларускай і рускай мовах і літаратуры ва ўсіх школах Рэспублікі Беларусь і абавязковых уступных экзаменаў ва ўсе вышэйшыя навучальныя ўстановы, а таксама патрабаванне ад усіх, хто паступае на дзяржаўную службу ў Рэспубліцы Беларусь, свабоднага валодання беларускай і рускай мовамі.

НАСТАЎНІКІ ЗАНЕПАКОЕНЫ

У канцы навучальнага года ў Віцебску адбыўся сход настаўнікаў беларускай мовы і выкладчыкаў, якія вядуць выкладанне па-беларуску. Яны звярнуліся з заявай у газету «Звязда». У ёй адзначаецца, што з боку дзяржаўных структур назіраецца паслабленне ўвагі да нацыянальнай адукацыі. У сувязі з гэтым настаўнікі і выкладчыкі выказваюць сур'ёзную заклапочанасць скарачэннем колькасці класаў з беларускай мовай навучання, недастатковай колькасцю падручнікаў і дапаможнікаў на беларускай мове па розных прадметах.

Настаўнікі хацелі б звярнуць увагу віцебскіх уладаў на тое, што ўжо мінуў тэрмін, калі павінна было быць станоўча вырашана пытанне аб адзінай на ўвесь горад беларускамоўнай нацыянальнай гімназіі.

ТЫПОВАЕ ЗДАРЭННЕ

ДЫРЭКТАР ШКОЛЫ ПРАПАНАВАЛА ЛІКВІДАВАЦЬ БЕЛАРУСКІ КЛАС...

Бацькі 4-а класа школы-гімназіі № 103 г. Мінска былі непрыемна здзіўлены, калі 24 мая прыйшлі на ўрачысты заключны бацькоўскі сход. Дырэктар З. Чахоўская растлумачыла ім, што ў школе «цяжкасці з выкладаннем на беларускай мове». Як напісалі ў сваім лісце ў рэдакцыю «Звязды» прысутныя на сходзе бацькі, гаворка пайшла пра ліквідацыю беларускага класа, у якім чатыры гады ўжо правучыліся іх дзеці. У выніку спрэчак прысутныя раскалоліся на дзве групы, што ў рэшце рэшт перашкодзіла святочна адзначыць заканчэнне года і развітацца з першай настаўніцай.

Аўтары ліста пішуць, што тэндэнцыя да ліквідацыі беларускіх класаў выявілася раней, таму бацькі папярэдне сустракаліся з загадчыкам аддзела адукацыі Першамайскага раёна г. Мінска сп. Ю. Бандарэнкам, які адзначыў, што закрыццё беларускіх класаў з'яўляецца юрыдычным парушэннем Закона аб адукацыі і ніякага збору подпісаў на захаванне пятых беларускіх класаў праводзіць не трэба. Дырэктар школы ў сваю чаргу прыняла агульную заяву, падпісаную бацькамі большай часткі вучняў на захаванне класа. Толькі заўважыла, што гэта ставарае ёй лішні клопат па забеспячэнню адзінага беларускага класа ў школе-гімназіі падручнікамі і настаўнікамі.

Як адзначаюць даслаўшыя ў рэдакцыю ліст бацькі, яны расцэньваюць паводзіны дырэктара як цынічныя і няшчырыя. У прыватнасці, гэта датычыцца сцвярджэнняў дырэктара, што настаўнікі адмаўляюцца выкладаць свае прадметы па-беларуску. У той час як той жа загадчык раённага аддзела адукацыі Мінска гаварыў, што ўвесь яго педагагічны персанал без выключэння здаў належныя экзамены на права выкладання па-беларуску.

У бацькоў, якія апынуліся ў такой сітуацыі, узнікае справядлівае пытанне: хто вінаваты ў гэтай сітуацыі? Бо ў іх уяўленні, школа створана і дзейнічае не для дырэктараў і настаўнікаў, а для дзяцей. І таму праблемы забеспячэння працэсу навучання, укамплектавання выкладчыцкім персаналам павінны вырашацца органамі адукацыі, а не бацькамі.

І яшчэ адна цікавая дэталь. Пабачыўшы рашучасць бацькоў, дырэктар школы папярэдзіла, што калі ў выніку падзелу беларускага класа райана зробіць яшчэ адзін рускі клас, дык беларускі будзе займацца ў другую змену. «Калі падобныя дыскрымінацыйныя ў адносінах да беларускай мовы заявы будуць ажыццёўлены, — пішуць бацькі, — то мы вымушаны будзем звярнуцца ў Адміністрацыю Прэзідэнта і Пракуратуру Рэспублікі Беларусь, бо адзначаныя дзеянні парушаюць Канстытуцыю і законы Беларусі».

СЯБРЫ ПІНСКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ І ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ ШКОЛЫ Б'ЮЦЬ ТРЫВОГУ

З Пінска мы атрымалі ліст, падпісаны Радай таварыства ТБМ і ТБШ. У ім гаворыцца, што грамадскасць Пінска мусіла наладзіць пасяджэнне, на якім было разгледжана становішча беларускай мовы ў іх горадзе. З гэтай нагоды была прынята Заява аб праблеме падрыхтоўкі нацыянальных кадраў у Рэспубліцы Беларусь. У прыватнасці, у заяве гаворыцца, што пасля рэферэндуму ў нашай дзяржаве пачаліся русіфікацыя і яшчэ большая дыскрымінацыя беларускай мовы, чым раней.

«Мы лічым, — адзначаецца ў заяве, — што падрыхтоўка нацыянальных кадраў для розных галін народнай гаспадаркі з'яўляецца найпершым і найважнейшым клопатам дзяржавы і што беларускую нацыянальную адукацыю, якая пачынае страчваць свае пазіцыі ў грамадстве, трэба ратаваць як мага хутчэй. Калі ёсць людзі, якія жадаюць гаварыць і вучыць сваіх дзяцей і ўнукаў на беларускай мове, ім трэба ўсяляк дапамагаць — гэта абавязак дзяржавы і яе кіраўніцтва».

Мінскі парнікова-цяплічны камбінат — адзіная ў сваёй галіне гаспадарка, дзе для апылення пасеваў прымяняюць пчол. З-за цяжкасцей утрымання гэтых маленькіх крылатых памочнікаў паўсюдна цяпер ужываюць метады самаапылення цяплічных культур. Дбайныя гаспадары мінскага камбіната здолелі захаваць старую надзейную тэхналогію. Агуркі, якія выраслі з дапамогаю пчол, маюць выдатны смак і падыходзяць для засолкі. Акрамя дапамогі ў цяпліцах, гэтыя пчолы выкарыстоўваюцца яшчэ і як жывыя лекі ў гарадскім цэнтры апіятэрапіі.

На здымках: у цяпліцах рыхтуюцца да пасадкі чарговых культур; урач В. Млявы адбірае пчол для лекавых працэдур.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

КУЛЬТУРА

НЕ ТОЛЬКІ ГОРКІЯ СЦЯЖЫНЫ...

У складаных грамадскіх варунках, якія так балюча закранулі кожнага жыхара краіны, акрамя тых, хто, наадварот, казачна абагаціўся на слязах і нястачах большасці, вышэйшыя навучальныя ўстановы, як ні дзіўна, зведалі не толькі горкія сцяжыны. Хаця і іх давялося прайсці даволі багата, і хто адкажа, колькі трэба прайсці яшчэ! Тут і пастаянны, мякка кажучы, дэфіцыт фінансавання, мізэрная аплата працы ўсіх катэгорый супрацоўнікаў, скарачэнні штатаў, набору студэнтаў і шмат чаго іншага.

Але гаворку павяду ў іншым накірунку. Не для таго, каб неяк абысці істотнае і балючае, а па прычыне ажыццяўлення многіх станоўчых фактаў у дзейнасці ВНУ культуры і мастацтваў.

У 1991—92 гг., калі стала ясна, што саюзныя магчымасці ў галіне падрыхтоўкі кадраў культуры (а трэба мець на ўвазе тое, што амаль усе спецыяльнасці кіно, многія тэатральныя і харэаграфічныя былі сканцэнтраваны ў Маскве і Ленінградзе) ужо дашчэнту вычарпаны, наспела вострая неабходнасць сучаснага рэфарміравання галіновай вышэйшай школы Беларусі. Па-першае, на парадак дня выйшлі ўжо даўно актуальныя настрыфікацыйныя моманты — г. зн. прызнанне нашай спецыяльнай вышэйшай падрыхтоўкі за мяжой. Яна там проста не каціравалася. А гэта ў сваю чаргу не спрыяла выканаўцам і спевакам, а таксама не прыцягвала да навучання ў нашых ВНУ замежных студэнтаў. Пераўтварэнне інстытутаў ва ўстановы універсітэцкага тыпу, вядома ж, не магло не кранууць настальгічна настроеную частку прафесарска-выкладчыцкага персаналу. Не назаву іх кансерватарамі, хаця і гэта ў нейкай ступені ім адпавядае, а, што больш натуральна, — працуючымі пенсіянерамі, прадстаўнікамі «легендарнай, лепшай у свеце савецкай школы».

Гэта сёння можна лёгка падаваць сітуацыю ў падобным святле. А тады, калі б не падтрымка ідэі былым міністрам культуры спадаром Яўгенам Вайтовічам і, вядома ж, па-рэфарматарску настроенымі маладымі выкладчыкамі ВНУ, не з'явіліся б у 1991 годзе пастановы Савета Міністраў аб пераўтварэнні Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута ў Беларускую акадэмію мастацтваў, у 1992 годзе — Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі імя Луначарскага ў Беларускую акадэмію музыкі і ў 1993 годзе — Мінскага інстытута культуры ў Беларускі універсітэт культуры.

Лёд крануўся, спадары прысяжныя! Колькі было папярэдніх перамоў аб увядзенні падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі па новых сучасных спецыяльнасцях ці па тых, што на апошнім дыханні працягвала яшчэ рыхтаваць Беламенная. Вынік — нулявы. Напэўна, страх і постсавецкая салідарнасць, а яшчэ «тонкае» адчуванне субардынацыі (маўляў, там у Маскве лепшыя, чым мы) не давалі магчымасці хоць крыху скрануць гэтую справу з мёртвага пункту на пасяджэннях вучоных саветаў.

Першай зварухнулася Беларуская акадэмія мастацтваў. Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што мастакі заўсёды вызначаліся трывалай самастойнасцю светапоглядаў і адчуваннем свайго ў плыні нацыянальнага жыцця. Яны і сталі тым падмуркам новаўвядзенняў. Асабліва ў працэсе беларусізацыі навучальнага працэсу. Ужо ў 1993 годзе заняткі, пасяджэнні розных узроўняў структурных падраздзяленняў БелАМ, справаводства вяліся па-беларуску.

Менавіта ў пазначаны час адбыліся першыя ў Беларусі наборы рэжысёраў дакументальнага і мастацкага кіно, а праз год уведзена новая спецыялізацыя — «акцёр драматычнага тэатра і кіно, чытальнік». Пры гэтым давайце па магчымасці ўявім сабе парытэты беларускай драматургіі і паэзіі (ніколі не прыніжаючы іх асабістай годнасці) і тады стане яшчэ больш відавочна, на колькі дзесяцігоддзяў мы спазніліся, здавалася б, у такой простай рэчы, як стварэнне паэтычнага тэатра.

Апісваць усе перыпетыі нова-ўвядзенняў у газетным артыкуле, відаць, не варта. Пачынаючы з 1993 года ва універсітэце пачалася падрыхтоўка кадраў па спецыяльнасцях, па якіх раней на Беларусі яны ніколі не рыхтаваліся. Сярод іх «мастацтва эстрады», «харэаграфічнае мастацтва», «літаратурная работа» са спецыялізацыяй «драматургія», «рэжысура» са спецыялізацыяй «рэжысура свят» і іншыя.

Тлумачыць іх патрэбу для нашага грамадства і для нацыянальнай культуры, напэўна, не трэба. Цяжка патлумачыць і зразумець адваротнае: чаму яны не былі ўведзены раней? Чаму, калі абвяшчаўся лозунг спрыяння нацыянальнай культуры, на самай справе рабілася ўсё наадварот?

Па прыклады далёка хадзіць не даводзіцца. Ужо колькі часу нашы бібліятэкары, якія навучаюцца ва універсітэце пяць (!) гадоў, акрамя выдатнага авалодвання мовай і літаратурай выконваюць патрабаванні навучальнага плана, што прадугледжвае выкладчыцкую кваліфікацыю. Гэта значыць псіхолага-педагагічны цыкл, адпаведныя практыкі. Больш таго, з-за дэфіцыту выкладчыцкіх кадраў у школах, асабліва ва ўмовах сельскай мясцовасці, яны, як правіла, туды і запрашаліся выкладаць гэтыя прадметы. Бо ў адваротным выпадку гэта даводзілася рабіць выкладчыкам фізвыхавання. А ўзаконіць гэтую, здавалася б, відавочную з'яву, надаць ім кваліфікацыю выкладчыка мовы і літаратуры ўдалося толькі сёлета. А цяпер задам рытарычнае пытанне: каму стане горш ад таго, што штогод, пачынаючы з 2001 года, навучальная практыка краіны атрымае два дзясяткі бібліятэкараў-выкладчыкаў. Прычым, асмелюся далажыць, выкладчыкаў своеасаблівых, неардынарных. Усё-такі навучанне ў творчай ВНУ накладае свой непаўторны адбітак. Тое, што драматургі рыхтуюцца і, напэўна, хутка ўжо заявяць пра сябе ў кіно і тэатры, таксама добра. І толькі шкада, што ім некалі не выкладалі Кандрат Крапіва і Андрэй Макаёнак і іншыя знакамітыя драматургі, і вельмі добра, што сёння да іх маюць магчымасць прыйсці Аляксей Дудараў, Алесь Петрашкевіч, Георгій Марчук...

У гэтым матэрыяле можна было б ставіць кропку. Але не адзначыць, што ў гэтыя ж гады ў Беларускай акадэміі музыкі ўпершыню сталі рыхтаваць балетмайстраў-пастаноўшчыкаў, а ў Беларускай акадэміі мастацтваў сёлета будзе ажыццёўлены першы набор артыстаў тэатра аперэты, нельга. І вось чаму. Я згодзен з вядомым выказваннем, што ВНУ павінна быць кансерватыўнай у асноўнай сваёй місіі — захаванні і перадачы ведаў, але ў плане мабільнасці хочацца адзначыць, што мець у Мінску спадара Валянціна Елізар'ева і не рыхтаваць балетмайстраў, — хіба гэта па-гаспадарску? Гэта зорка сусветнага маштабу. Пад такіх асоб можна і трэба адкрываць падрыхтоўку спецыялістаў, і добра, што гэта разумеюць і падтрымліваюць у Міністэрстве адукацыі і навукі.

Адзначаныя змены паспрыялі таму, што ў шэрагі выкладчыкаў вышэйшых навучальных устаноў культуры і мастацтваў прыйшлі Віктар Тураў і Віктар Дашук, Валерый Раінчык і Міхась Фінберг, Аркадзь Саўчанка, Аляксандр Анісімаў і многія іншыя, каго не трэба прадстаўляць чытачам, бо яны іх выдатна ведаюць і любяць. А гэта таксама аказвае станоўчы і спрыяльны ўплыў на актывізацыю жыцця вышэйшай школы культуры. Усё гэта ў сукупнасці можна назваць новымі натуральнымі павевамі будучага, ужо века XXI-га.

Уладзімір МАМОНЬКА.

КУДЫ ЦЯКУЦЬ МАЛОЧНЫЯ РЭКІ?

Так, раней мы любілі вобразна пісаць пра малочныя рэкі Беларусі, што ў нечым і было апраўдана. Сёння, калі гаварыць зноў жа вобразна, гэтыя рэкі вельмі і вельмі памялелі — зніжаецца пагалоўе кароў, змяншаюцца надоі. Але і самі напрамкі рэк за апошні час памяняліся.

Сёння не толькі прыватнік не здае, як раней, малако калгасу, каб далей яно ішло на малаказавод, сёння ў многіх калгасах стараюцца адправіць прадукцыю сваіх малочнатаварных фермаў, мінуючы ранейшыя шляхі. Эканамічная выгада, нічога тут не зробіш. Таму ўжо многія гараджане прызвычаіліся купляць малако ды смятанку не ў краме, а недзе пад крамай у знаёмай цёткі, а то і з машыны, якая прывезла яўна калгасныя біклагі малака.

Адміністрацыйна з гэтым змагацца, напэўна, немагчыма. А вось у Глыбокім на Віцебшчыне дырэктар мясцовага малочнакансервавага камбіната вырашыла заахвочваць старшынь гаспадарак. Перада мной загад дырэктара Г. Ермаковіч: за тое, што 19 гаспадарак Глыбоцкага, Шаркаўшчынскага і Докшыцкага раёнаў здалі на камбінат у студзені малака больш, чым у студзені мінулага года, старшыні калгасаў атрымаюць прэмію ў памеры 200 тысяч рублёў кожны.

Можна, вядома, паразважаць аб тым, што не старшыні дояць ды даглядаюць жывёлу, але ад іх таксама многае залежыць. Ці ёсць які вынік?

Магчыма, не толькі ад прэміравання, але ў Глыбоцкім раёне у першыя дні сакавіка здавалі на камбінат да 37 тон малака, у дваццатыя — ужо больш як пяцьдзесят. Зробім папраўку на ацёлы. Але ж малако сталі здаваць роднаму камбінату нават тыя, хто яго раней аб'язджаў. Павялічылася здача малака дзяржаве і ад насельніцтва — тут свая зацікаўленасць.

Алесь КАСЦЕНЬ.

НАБАЛЕЛАЕ

МЫ ЎСЁ БОЛЬШ АПУСКАЕМСЯ Ў БРУД. І МАЎЧЫМ

Інтэлігентнага выгляду мужчына, які стаяў на прыпынку, прагна зрабіў пару зацяжак і кінуў недакурак пад колы пад'ехаўшага аўтобуса...

Каму з нас не даводзілася назіраць падобнае: разрабаваныя ліфты, запляваныя пад'езды, выкінутыя на тратуар кучы смецця, узарваны для пракладкі камунікацый асфальт, а потым абы-як прыгорнутыя каўшом «раскопкі».

А давайце выйдзем за ваколіцы таго ж Гродна або на пусткі вакол яго... Навокал кучы смецця, бруд, кавалкі бетону, шкла, поліэтылену... Перабольшваю? У тым і горкая праўда, што не.

Я магу запрасіць чытачоў пахадзіць па прыгарадных лясах, барах і бярэзніках, размешчаных каля дачных участкаў. Толькі сэрца зусім чэрствага чалавека не абліецца крывёю пры выглядзе тамтэйшых пейзажаў — скруткі плёнкі, бляшанкі, шклянкі, бітае шкло, адходы будматэрыялаў... А давайце зойдзем у лясок, паблізу якога размясцілася сярэдніх памераў жывёлагадоўчая ферма: горкі смецця, рэшткі касцей здохлых жывёл, шыферу, толю, гумы... А колькі ўжо сярод гэтага мноства брыдоты грудкоў-«ветэранаў», узрост якіх пераваліў за пару дзесяткаў гадоў. Амаль паўсюдныя помнікі нашага сацыялістычнага гаспадарання паспелі ўжо абрасці мохам і схавалі ад чалавечага вока змесціва гэтых злаякасных гнайнікоў на целе матухны-зямлі. Дадамо сюды нячыстыя сляды ў нашых лясах шматлікіх грыбнікоў, зборшчыкаў ягад, паляўнічых, якія на легкавіках дабіраюцца ў самыя далёкія куткі і таму цяжка сёння знайсці чысты лапік прыроды.

Чаму гэта адбываецца? Чаму мы ўсё больш апускаемся ў бруд і маўчым?

Па-першае, прычына ў нас саміх. Раней даволі часта мне даводзілася бываць у кватэрах грамадзян. Звычайна паўсюль, за выключэннем прытонаў, чысціня і парадак. Але варта выйсці за дзверы кватэры ці агароджы прыватнага сектара — смецце, бруд, запляванасць, — таму што не маё, а наша, можна ламаць, паліць, пляваць. Рэдкая жонка дазваляе курыць у кватэры свайму мужыку, а тым больш кідаць недакуркі на падлогу. А ў грамадскім месцы... Здаецца, калі б у вялікім горадзе толькі на тыдзень не стала прыбіральшчыкаў, ён бы патануў у моры бруду. Магчыма гэта ў нас у крыві — азіятчына. Ну не можам мы, як у Еўропе, быць культурнымі людзьмі, не можам не пляваць ва ўласны калодзеж, не сячы сук, на якім сядзім...

Але калі такая справа, чаму маўчыць дзяржава са сваім шматлікім чыноўніцкім апаратам? Чаму яна не ўмешваецца, чаму не схопіць за руку грамадзяніна-вандала? Чаму б у лясах ля дачных участкаў не вывесіць хоць бы некалькі плакатаў з просьбай не забруджваць лес? А дзе работнікі лясной гаспадаркі, сельскіх Саветаў — ці гэта не іх тэрыторыі?

А ў гарадах... На прыватніка, які рэгулярна выкідвае на дарогу смецце няма ўправы? Ёсць! Як яе можна знайсці і на дырэктараў прадпрыемстваў, падначаленыя якіх выкідваюць смецце за агароджу. Вось так: адказнасць за забруджванне ёсць, а вінаватых няма. Справа дайшла да таго, што ў вёсках смецце пачалі выкідваць амаль сярод вуліцы — ніхто ж не забараняе! Тым больш, што ў адрозненне ад гарадоў у наваколлі большасці сельскіх паселішчаў наогул няма адведзеных уладамі звалак. А паглядзіце, што робіцца побач з вясковымі могілкамі...

Што рабіць? Чакаць пакуль на Беларусі не застанецца ніводнага чыстага кавалачка зямлі?

Вядома, дзесьці нейкія крокі ў гэтым напрамку робяцца. «Звязда» ўжо паведамляла, што ў Берастavіцкім раёне ва ўсіх населеных пунктах выбраны старасты, на якіх, дарэчы, ускладзены і гэтыя задачы. Ёсць (праўда, пераважна на паперы) і грамадскія органы кіравання ў гарадах — дамавыя камітэты. Але як яны працуюць? Ці ведаюць нашы грамадзяне ў твар або хаця б прозвішчы адказных таварышаў?..

Напэўна, штосьці могуць зрабіць дэпутаты мясцовых Саветаў, грамадскія арганізацыі, проста нераўнадушныя грамадзяне. Але ж гэта не выйсце, тым больш што іх звароты ў тыя ж ЖЭСы справы не паляпшаюць. На мой погляд, тут патрэбны кардынальныя змены.

Па-першае, гэта падрыхтоўка новых нарматыўных актаў па ахове навакольнага асяроддзя. Але, здаецца, не хутка дойдуць рукі да гэтага ў нашых заканатворцаў.

Па-другое, гэта больш рашучае адміністрацыйнае ўмяшанне дзяржавы ў абарону прыроды, навядзенне парадку ў гарадах і вёсках. Давайце звернемся, дарэчы, да вопыту суседзяў. У Рызе напрыклад, адзін недакурак «пад ногі» цягне штраф у памеры 10 долараў. Кінуў адзін раз, другі, а на трэці давядзецца добра падумаць. У выніку і горад чысты, і ў бюджэце капейка.

Пэўна, без пашырэння адміністрацыйных захадаў тут не абысціся. Раней многа спадзяванняў ускладалі на экалагічную міліцыю. Але што могуць зрабіць у горадзе адзін-два экалагічныя інспектары? Ну выявяць яны па 30—40 парушэнняў за месяц. Але ж іх учыняецца кожны дзень у такім горадзе, як Гродна, некалькі соцень. Да таго ж гэтыя справы разглядаюцца адміністрацыйнымі камісіямі райвыканкомаў з іх доўгімі бюракратычнымі працэдурамі. Інспектар ДАІ можа штрафаваць парушальнікаў на месцы, а тут за недакурак або вядро памыяў — на камісію.

Па-трэцяе, парадку было б больш, калі б да справы падключылася больш шырокае кола службовых асоб. Сёння амаль палова міліцыі ўтрымліваецца за кошт мясцовых бюджэтаў. А колькі пратаколаў складаюць, напрыклад, участковыя па адпаведнаму артыкулу Адміністрацыйнага кодэкса? У сярэднім па аднаму ў месяц. І не будуць болей, бо ў справаздачах аб выніках работы гэтыя паказчыкі не прадугледжаны. Не абавязвае гэта рабіць органы ўнутраных спраў і Закон «Аб міліцыі».

Возьмем яшчэ адну катэгорыю — дворнікаў, на вачах якіх часта засмечваецца наваколле. Чаму б не даць ім правы прыцягваць парушальнікаў да адказнасці, як гэта было ў ранейшыя часы, калі ён быў паважанай асобай? У цара-бацюхны дворнік уваходзіў у штат паліцыі. І хаця ён стаяў на самай ніжэйшай прыступцы, аднак у яго былі свісток, нагрудны знак — паспрабуй не адрэагаваць на заўвагу такога чыноўніка.

Так, адміністрацыйныя меры адно. Але не толькі прымусам можна выратаваць сябе і нашчадкаў ад экалагічнай катастрофы. Трэба пачынаць з дзіцячых садкоў, школ, уводзіць у вушы як малітву: не забівай прыроду! А сродкі масавай інфармацыі таксама маглі б істотна ўплываць не свядомасць суайчыннікаў.

Яшчэ ў часы СССР, калі межы былі адкрытыя, падчас наведвання курортных Друскенікаў цешылі вока дагледжаныя палісаднікі, утульныя дворыкі і акуратныя агароджы — прыгожа. Але як толькі аўтобус перасякаў тады яшчэ не дзяржаўную мяжу, — вось яна, наша беларуская рэальнасць.

Так, у нас і сёння, нягледзячы на Чарнобыль, многа зямлі. На душу насельніцтва прыпадае больш за ўсіх у Еўропе, акрамя скандынаваў і суседзяў з Усходу. Але калі мы і надалей будзем гэтак жа забруджваць нашы рэкі і азёры, лясы і палеткі, ці пакінем мы заўтра нашчадкам ва ўсёй сваёй прыгажосці тое, чым заўсёды ганарыліся перад усім светам — нашу непараўнальную прыроду?

Георгій СЫСОЙ,
дэпутат Гродзенскага гарадскога Савета.

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб унясенні дапаўнення ў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падатку на дабаўленую вартасць»

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Артыкул 4 Закона Рэспублікі Беларусь ад 19 снежня 1991 года «Аб падатку на дабаўленую вартасць» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 3, арт. 51, № 12, арт. 206; 1993 г., № 3, арт. 27; 1994 г., № 3, арт. 24; 1995 г., № 6, арт. 57; 1996 г., № 9, арт. 119) пасля часткі трэцяй дапоўніць новай часткай наступнага зместу:

"Будаўнічыя работы і транспартныя паслугі, якія рэалізуюцца за межы Рэспублікі Беларусь, а таксама работы па вытворчасці прадукцыі з давальніцкай сыравіны і матэрыялаў, якія рэалізуюцца за межы Рэспублікі Беларусь (акрамя дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў), падаткам на дабаўленую вартасць не абкладаюцца, калі:

указаныя работы выконваюцца прадпрыемствамі на падставе адпаведнага дагавора з замежнай юрыдычнай або фізічнай асобай;

транспартныя паслугі аказаны за межамі Рэспублікі Беларусь;

выручка за рэалізаваныя работы або паслугі паступіла ў свабодна канвертуемай валюце на рахункі прадпрыемстваў у банках Рэспублікі Беларусь".

Частку чацвёртую лічыць часткай пятай.

2. Гэты Закон уводзіцца ў дзеянне з 1 красавіка 1996 года.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

16 мая 1996 г., г. Мінск № 325-XIII

ПАСТАНОВА

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб унясенні дапаўненняў у парадак дня першай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Уключыць у парадак дня першай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання наступныя пытанні:

1. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь [illegible] 1990 года».
2. Аб назве населенага пункта на тэрыторыі былога ваеннага гарадка № 20 Аршанскага раёна Віцебскай вобласці і аднясенні яго да катэгорыі сельскіх населеных пунктаў.
3. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў Рэспублікі Беларусь».
4. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь».
5. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь [illegible] «Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь» і «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў Рэспублікі Беларусь».
6. Аб праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Рэспублікі Беларусь».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

29 мая 1996 г., г. Мінск. № 327-XIII

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб узнагароджанні Навукова-даследчага інстытута радыялогіі Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За плённую дзейнасць у галіне радыялогіі, значны ўклад у распрацоўку сістэмы радыяцыйнага кантролю і новых тэхналогій у сельскай гаспадарцы на забруджаных тэрыторыях узнагародзіць Навукова-даследчы інстытут радыялогіі Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

30 мая 1996 г., г. Мінск, № 336-XIII

УЛАДНЫЯ СТРУКТУРЫ ПАВІННЫ АБАВЯЗКОВА ВЫКОНВАЦЬ КАНСТЫТУЦЫЮ І ЗАКОНЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Для больш шырокага азнаямлення выбаршчыкаў [illegible]

Прэс-служба Вярхоўнага Савета — БЕЛТА.

КУПАЛЬНЫ СЕЗОН ТОЛЬКІ ПАЧАЎСЯ, А Ў ГОМЕЛІ ЎЖО БОЛЬШ ЗА ДВАЦЦАЦЬ ТАПЕЛЬЦАЎ

[illegible]

Віктар КОТАЎ, БЕЛТА.

ВЫРАТАВАЛЬНІКІ, НАПЕРАД!

У гэтыя дні ў Мінску знаходзілася з візітам дэлегацыя Чырвонага Крыжа з Ніжняй Саксоніі.

[illegible]

Наталля ГУСАКОВА.

ЕДЗЕШ ЗА МЯЖУ — РАСКАШЭЛЬВАЙСЯ...

[illegible] пагранічнага збору.

[illegible]

«АІФ — Навіны».

ФЕСТЫВАЛЬ ЗМЯНІЎ СТАТУС

Чарговы, 9-ы па ліку рэспубліканскі фестываль народнай музыкі «Звіняць цымбалы і гармонік» упершыню набыў афіцыйны статус міжнароднага.

[illegible]

Уладзімір ШЫК.

СУПРАЦОЎНІЦТВА ЦІ МІЖДЗЯРЖАЎНЫ ЭГАІЗМ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Зразумела, што на стан спраў адмоўна ўплывае слабасць нашай эканомікі, адсталасць вытворчых тэхналогій. Па заходніх мерках, напрыклад, утрыманне серы ў мазуце для спальвання на электрастанцыях павінна быць не больш як адзін працэнт. У нас жа гэты «працэнт» дасягае лічбы 3,5 —3,8. Давайце памножым гэта на дзесяткі электрастанцый, сотні тысяч тон спальваемага мазуту — і атрымаем «эфект».

Тут ужо мы — ззаду Еўропы, тут ужо «арыфметыка выкідаў» шкодная і для нас, і для нашых суседзяў. Бо нашы выкіды ідуць на Украіну, Расію, Прыбалтыку, часткова — у Польшчу. Зноў, як бачым, працуе ўзаемазвязка «эканоміка —экалогія».

Мы ўважліва кантралюем прадпрыемствы камунальнай гаспадаркі, сістэмы Мінпаліваэнерга і іншыя, якія выкарыстоўваюць мазут, — асабліва калі яны размешчаны ля граніц Беларусі. Гэта тым больш важна, што з многімі краінамі ў нас падпісаны двухбаковыя дагаворы. Падпісаны і тры міжурадавыя пагадненні — з Украінай, Расіяй і Латвіяй, а таксама — пяць міжміністэрскіх пагадненняў — з Польшчай, Літвой, Малдовай, Балгарыяй і Даніяй.

— Сумная проза жыцця: нас забруджваюць — і мы забруджваем. Калі з паветрам пытанне больш-менш яснае, то на каго ківаць, што ў нас выяўляюць цяпер нітраты нават у глыбінных артэзіянскіх свідравінах? Гэта ўжо сімптом!

Між тым, даныя Сусветнай арганізацыі аховы здароўя сведчаць: больш за палову хвароб насельніцтва Зямлі — ад ужывання дрэннай пітной вады.

— Калі ўвогуле гаварыць пра запасы паверхневых і падземных вод, то, дзякуй прыродзе, Беларусь імі не абдзелена.

Мне выпала быць старшынёй на пасяджэннях нядаўна прайшоўшай у Беларусі міжнароднай канферэнцыі па водных праблемах. Адным з выказаных на ёй тэзісаў быў такі: краіна, якая не мае дастатковых запасаў чыстых вод, не мае будучага. Гэта аксіёма, якую ніхто не зможа аспрэчыць.

Значная частка нашага насельніцтва, асабліва ў сельскай мясцовасці, ужывае ваду з павышаным утрыманнем у ёй нітратаў — гэта агульнавядомы факт. А вось тое, што яны з'явіліся і ў глыбокіх артэзіянскіх свідравінах, — «набытак» ужо апошняга часу. У першую чаргу гэтая праблема ўзнікае ў наваколлі вялікіх гарадоў, гігантаў прамысловасці па вырабу мінеральных угнаенняў, нафтаперапрацоўцы, буйных прадпрыемстваў сельскагаспадарчай вытворчасці і яшчэ там, дзе маюцца вялікія звалкі адходаў. У гэтых месцах па нашых кантрольных свідравінах і замерах якраз і назіраецца пагаршэнне саставу грунтавых вод на значнай глыбіні. Тэндэнцыя новая і вельмі непрыемная, яна выклікае немалую трывогу ў эколагаў.

— У кожнага грамадзяніна, звычайнага спажыўца пітной вады, можа ўзнікнуць простае пытанне: чаму ж намаганні прыродаахоўных органаў, іншых ведамстваў, экалагічнай грамадскасці ды і ўплывовых міжнародных арганізацый (бо падобныя праблемы характэрны не для адной Беларусі) не даюць сёння адпаведнага эфекту?

— Тады і я пастаўлю пытанне: а ці можа быць інакш? Усюды ў свеце, як і ў нас у Беларусі, накапілася столькі «негатыву» ў сэнсе ўздзеяння чалавека на прыроду, што цяпер яна не ў стане хутка справіцца з «утылізацыяй» адходаў. Нягледзячы на змяншэнне скідаў у нашы рэкі, многія з іх застаюцца забруджанымі ці ўмоўна забруджанымі. Вельмі ўжо шмат накапілася забруджанняў — яны аказваюць сёння і будуць яшчэ аказваць адмоўны ўплыў на працягу даволі значнага часу.

На што нам тады спадзявацца? На чалавечы розум, зразумела. Але не толькі. На сучаснае прыродаахоўнае заканадаўства — таксама. Яно павінна і будзе ўдасканальвацца, рабіцца больш жорсткім. Бо стаўка вельмі ўжо сур'ёзная — здароўе прыроды, гарантыя выжывання чалавека.

— Так, грамадства неабходна экалагічна выхоўваць, часам — даволі сурова, з дапамогай закона. Тады лягчэй будзе давацца і захоўванне нацыянальных інтарэсаў пры абароне ўласнага навакольнага асяроддзя.

Але вось, Аляксандр Мікалаевіч, пытанне: дзе і як можна правесці грань паміж інтарэсамі сваёй дзяржавы і такімі ж інтарэсамі іншых краін? Як гарманічна спалучаць «экалагічны інтэрнацыяналізм» і ўласныя мэты, каб гэта не выглядала ў вачах міжнароднай грамадскасці нейкім «экалагічным эгаізмам»?

Гаворыцца гэта таму, што свежы яшчэ ў памяці скід нафтапрадуктаў у Заходнюю Дзвіну ў Наваполацку — увесь бруд паплыў у суседнюю Латвію. Здаралася нешта падобнае, хоць у меншых маштабах, у басейне Нёмана — зноў непаразуменні з суседняй краінай. Тут можна ўгледзець своеасаблівы «вытворчы эгаізм» асобных прадпрыемстваў, адказнасць жа за парушэнні экалагічных нормаў нясе дзяржава...

— Як мы ўжо ведаем, у сітуацыі з паветраным асяроддзем Беларусь у большай ступені з'яўляецца пацярпеўшым бокам. Што датычыць стану спраў у водным асяроддзі, то тут мы выглядаем крыху інакш.

Прывяду не вельмі вядомы ў нас факт. На Украіне 35 мільёнаў чалавек выкарыстоўваюць для пітных патрэб ваду з Дняпра. А ён у Беларусі атрымлівае нямала забруджванняў, у яго вярхоўях «дабаўляе» і Расія.

У нечым падобная сітуацыя складваецца ў нас і з краінамі Прыбалтыкі — па Заходняй Дзвіне і Нёмане. Ёсць праблемы і па Заходнім Бугу, які цячэ ад нас у Польшчу. Вырашаць іх, аднак, стараемся так, каб яны не ператвараліся ў міжнародныя «экалагічныя скандалы», насустрач нам ідуць і самі суседзі. Гэтаму служаць і міжурадавыя пагадненні з Украінай, Латвіяй, Расіяй, міжведамасныя пагадненні з Літвой і Польшчай. Беларусь удзельнічае па лініі праграм «Фара» і «Тасіс» у міжнародных праектах па ахове вод Балтыйскага басейна, дзе разам з намі працуюць краіны Балтыі і Расія. У рамках ГЭФ мы разам з Украінай і Расійскай Федэрацыяй ажыццяўляем сумесны праект па паляпшэнню экалагічнага стану вод Дняпра.

Не трэба забываць і пра малыя рэкі, у прыватнасці, пагранічныя. Раку Крынку, якая цячэ па тэрыторыі Гродзенскай вобласці на Беласточчыну ў Польшчы, беларускія і польскія эколагі літаральна выратавалі. Яна значна ачысцілася, стала рэчкай-прыгажуняй.

Як гэтага абодва бакі дабіліся? Увялі строгі прыродаахоўны кантроль, навялі парадак у водаахоўнай зоне, сталі жорстка спаганяць з суб'ектаў гаспадарання — розных прадпрыемстваў і фірмаў. У гэтым выпадку і змаглі справіцца з праявамі экалагічнага «фірменнага эгаізму».

— Прыемна чуць, што ў сваёй прыродаахоўнай палітыцы ў міжнародным плане Беларусь увогуле выглядае няблага. Але ж і якія прыклады супрацоўніцтва існуюць у свеце! Колькі ў свой час было, напрыклад, спрэчак і прэтэнзій да ФРГ з-за таго, што яна забруджвае магутную раку Рэйн. А цяпер там можна і рыбу лавіць, і купацца. Хоць меў месца «экалагічны эгаізм» з боку цэлай дзяржавы, аднак немцы здолелі праявіць сучаснае прыродаахоўнае мысленне і эканамічную дальнабачнасць. Тое ж прасочваецца і на прыкладзе з Вялікімі амерыканскімі азёрамі, якія паступова ператварыліся ў сцёкавую клааку. Аднак змаглі ж ЗША і Канада дамовіцца паміж сабой, укласці ў справу вялікія долары і вярнуць Мічыгану, Антарыа і іншым азёрам прыроднае хараство.

Пры ўсім тым не хацелася б упадаць у ружовы аптымізм і манілаўшчыну, думаць, што ў справе міжнароднага экалагічнага супрацоўніцтва для ўсіх яго ўдзельнікаў толькі і гарыць зялёнае святло. А як вы, Аляксандр Мікалаевіч, думаеце?

— Існуе нямала падстаў, якія прымушаюць з вамі пагадзіцца.

Возьмем нашу Беларусь, якая даволі выгадна размешчана ў геаграфічна-прыродным сэнсе. У той жа час яна, з пункту гледжання экалогіі, вельмі залежыць ад сваіх суседзяў, як і яны залежаць ад нас. Вось чаму Беларусь амаль з усімі з іх мае тыя ці іншыя дагаворы. Мы заўсёды падтрымліваем акцыі экалагічнай накіраванасці, якія ажыццяўляе ААН, іншыя міжнародныя арганізацыі.

Гэта з аднаго боку. З другога, як жа не адзначыць важны негатыўны «момант»: развітыя краіны Еўропы і Амерыкі, некаторыя іншыя сёння ўносяць пакуль недастатковы ўклад і фінансавыя сродкі ў вырашэнне найвастрэйшых экалагічных праблем сучаснасці.

Як выкарыстоўваюцца ў свеце нетры, прыродныя запасы? Вось даныя вучоных, прыведзеныя ў выступленнях у час пасяджэння міжнароднага «круглага стала» ў рамках памянёнага ўжо тэлефоруму «Экасвет-96». Калі кожны сярэднестатыстычны жыхар планеты будзе затрачваць на сябе столькі прыродных рэсурсаў, колькі «сярэдні» амерыканец, то, напрыклад, нафты ўсяму чалавецтву хопіць максімум толькі на 5 —7 гадоў. Гэта адносіцца і да некаторых іншых высокаразвітых краін.

Такія дзяржавы, атрымліваецца, жывуць за кошт іншых краін, будучых пакаленняў — і сваіх, і замежных. Хіба гэта не праявы «дзяржаўнага» эгаізму ў галіне прыродакарыстання? Падыход даволі небяспечны, і над гэтым варта ўсур'ёз задумацца ўсім.

Зразумела, як і ў любой справе, дзе закранаюцца асабістыя інтарэсы — канкрэтнага чалавека, вытворчай фірмы, галіны і нават дзяржавы ў цэлым, свае ўласныя прыярытэты заўсёды бліжэй, таму на асаблівы альтруізм, «экалагічныя падарункі» вельмі ўжо разлічваць не прыходзіцца. Усіх у свеце тут зможа прымірыць толькі пэўная міжнародная нарматыўна-прававая база. Неабходна шукаць баланс інтарэсаў на агульнасусветным узроўні, да гэтага заклікае разумны сэнс. І абапірацца пры гэтым трэба на тры асноўныя «кіты» — добрую волю, міжнароднае экалагічнае заканадаўства і эканамічнае забеспячэнне.

Гутарку правёў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

ЯЕ ІНІЦЫЯТАРЫ — ГАНДЛЁВА-ПРАМЫСЛОВАЯ ПАЛАТА, ВЫСТАВАЧНЫ КОМПЛЕКС «МІНСКЭКСПА» МІНІСТЭРСТВА СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ І ХАРЧАВАННЯ, МІНІСТЭРСТВА ПРАМЫСЛОВАСЦІ І НЯМЕЦКАЯ ФІРМА «ТРЭЙДКОМ ГМБХ».

Напярэдадні адкрыцця выстаўкі ў «Мінскэкспа» адбылася прэсканферэнцыя. Яе ўдзельнікі пазнаёмілі журналістаў з папярэдняй інфармацыяй пра «Белагра-96». Падобная выстаўка будзе праводзіцца ўжо шосты раз. Як і раней, яна заклікана садзейнічаць далейшаму развіццю аграпрамысловага комплексу, даць магчымасць яго вытворцам пазнаёміць наведвальнікаў са сваёй прадукцыяй, завязаць дзелавыя кантакты, а калі пашанцуе, дык і заключыць выгадныя кантракты.

Верагоднасць апошняга даволі значная. Аптымізм унушае тое, што сярод праводзімых у апошні час выставак «Белагра-96» вылучаецца сваімі маштабам і эфектыўнасцю.

На ўдзел у ёй падалі заяўкі 115 буйных прадпрыемстваў і фірмаў з Англіі, Аўстрыі, Іспаніі, Кітая, Балгарыі, Ізраіля, Даніі, Швецыі, Югаславіі, Польшчы і многіх іншых краін. З былых рэспублік СССР даволі шырока будуць прадстаўлены Латвія і Літва.

Але найбольш грунтоўную экспазіцыю падрыхтавала Беларусь. І не толькі таму, што яна ў сябе прымае іншых удзельнікаў. Прадукцыя нашых аграрнікаў і вытворцаў тэхнікі, машыны для працаўнікоў вёскі заўсёды карысталіся добрай рэпутацыяй за межамі Беларусі. А прадэманстраваць свае вырабы на выстаўцы вырашылі нашы вядомыя прадпрыемствы: Мінскі трактарны завод, ВА «Гомсельмаш», Брэсцкі электрамеханічны завод, навукова-вытворчы цэнтр «Аграбудінвест», завод ліцейнага абсталявання з Ваўкавыска, «Лідсельмаш» і іншыя.

Беларускія вытворцы прадставяць разнастайную прадукцыю: машыны і абсталяванне для калгасаў, саўгасаў і фермерскіх гаспадарак, халадзільнае абсталяванне і абсталяванне для вытворчасці тары і ўпаковачных матэрыялаў.

Леанід ТУГАРЫН.

ЦЭНЫ РЭГУЛЮЕ АБЛВЫКАНКОМ

У Магілёўскай вобласці расшыраны пералік харчовых тавараў, на якія ўведзены рэгулюемыя гандлёвыя надбаўкі.

Па прапанове аддзела цэн адпаведнае распараджэнне прыняў аблвыканкам. Да ліку такіх тавараў аднесены ў першую чаргу пладова-агародніння кансервы для дзіцячага харчавання, а таксама мука, крупы, макароны, сыры ўсіх найменняў, мясныя паўфабрыкаты і субпрадукты.

Гэтым жа распараджэннем прадугледжана знізіць памеры прымяняемых гандлёвых надбавак на тавары ўсяго дзіцячага асартыменту, а таксама на цукар і гаспадарчае мыла з 50 працэнтаў да 30—35. Дададзім, што ў вобласці існуюць стабільныя гандлёвыя надбаўкі на хлеб і хлебабулачныя вырабы, малочныя прадукты, ялавічыну і свініну.

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў аблвыканкоме, цяперашняе падрэгуляванне цэн зроблена з той мэтай, каб усе прадукты новага пераліку сталі больш даступнымі для масавага спажыўца. Тым самым магілёўскія ўлады стрымалі запал гандлёвых арганізацый, якія нярэдка ўстанаўлівалі вельмі высокі ўзровень гандлёвых надбавак — да 60—90 працэнтаў.

Мікалай НАЗАРОВІЧ. БЕЛТА.

У СВЕЦЕ

КАМЕНТАРЫЙ «ЗВЯЗДЫ»

ІЗРАІЛЬ: КУРС РАНЕЙШЫ — МІРНАЕ ЎРЭГУЛЯВАННЕ Ў РЭГІЁНЕ

На мінулым тыдні ў Ізраілі прайшлі выбары ў кнесет (парламент) чатырнаццатага склікання і адначасова — выбары кіраўніка ўрада краіны. Выбрана 120 дэпутатаў кнесета і новы прэм'ер-міністр — Біньямін Нетаніягу.

Вялікая ўвага і цікавасць да выбараў была праяўлена ў многіх дзяржавах свету. І гэта не выпадкова: ад іх зыходу ў многім будзе залежаць сітуацыя ў рэгіёне Блізкага Усходу, якая на працягу вось ужо некалькіх дзесяткаў гадоў застаецца — то ў большай, то ў меншай меры — выбухованебяспечнай.

Барацьба за пасаду прэм'ер-міністра краіны вялася паміж двума прэтэндэнтамі: ранейшым кіраўніком урада Шымонам Перэсам і лідэрам буйнейшай апазіцыйнай партыі «Лікуд» Біньямінам Нетаніягу. Як адзначалі назіральнікі, саперніцтва прайшло практычна на роўных і з перавагай усяго ў некалькі тысяч галасоў перамогу атрымаў лідэр апазіцыі.

Шлях Біньяміна Нетаніягу да пасады кіраўніка ўрада Ізраіля, калі меркаваць па знешніх фактарах, аказаўся імклівым і даволі ўдалым. Але гэта толькі знешняе ўражанне. У колах міжнароднай грамадскасці яго даўно ведаюць як актыўнага і ініцыятыўнага дзеяча і дыпламата.

Кіраўніком ізраільскай партыі «Лікуд» Нетаніягу быў абраны параўнаўча нядаўна — у 1993 годзе. Да выбрання ў кнесет у 1988 годзе прадстаўляў інтарэсы Ізраіля ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і з'яўляўся адначасова адным з кіраўнікоў пасольства сваёй дзяржавы ў ЗША. Знаходзячыся ў саставе першай ізраільскай дэлегацыі на стратэгічных перагаворах краіны са Злучанымі Штатамі ў 1984 годзе. Будучы прадстаўніком у ААН, Біньямін Нетаніягу шмат зрабіў для раскрыцця архіваў аб злачынствах нацыстаў у час другой сусветнай вайны.

А яшчэ раней — у 1967 —72 гадах — Нетаніягу служыў радавым, а потым — афіцэрам элітнага падраздзялення ізраільскіх Узброеных Сіл. Закончыў Масачусецкі тэхналагічны інстытут, займаў кіруючыя пасады на прамысловых прадпрыемствах у Злучаных Штатах і на радзіме. З 1976 года з'яўляўся дырэктарам Інстытута Джонатан, які вывучае метады барацьбы з тэрарызмам. Былі яшчэ пасады — намесніка міністра замежных спраў і намесніка міністра ў міністэрстве кіраўніка ўрада (ёсць у Ізраілі і такія партфелі). Неаднаразова ўваходзіў у састаў дэлегацыі па мірнаму ўрэгуляванню канфліктаў у рэгіёне.

Адным словам, урад Ізраіля ўзначаліў чалавек не выпадковы. А яшчэ Біньямін Нетаніягу вядомы як моцны публіцыст і прамоўца: у амерыканскім і ізраільскім друку ўбачылі свет многія яго артыкулы і кнігі, дзве з якіх — «Тэрарызм: як Захад можа перамагчы» і «Месца сярод нацый: Ізраіль і астатні свет» — былі надзвычай прыхільна сустрэты чытачамі заходніх краін.

Біяграфія, як бачым, цікавая і насычаная. Але сёння, несумненна, свет з нецярпеннем чакае яе такога ж працягу — і найперш у накірунку паспяховага вырашэння блізкаўсходніх праблем.

Літаральна ў ходзе выбараў у Ізраілі многія заходнія палітычныя дзеячы і сродкі масавай інфармацыі паімкнуліся апярэдзіць падзеі і заявілі, што, маўляў, абранне Біньяміна Нетаніягу прэм'ер-міністрам не прывядзе да ўрэгулявання пытанняў у рэгіёне. Думкай адносна гэтых заяў я пацікавіўся ў вопытнага ізраільскага дыпламата, Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла гэтай дзяржавы ў Рэспубліцы Беларусь Эліагу Валка. «Усе ізраільскія ўлады, — сказаў ён, — заўсёды прыкладалі вялікія намаганні для таго, каб мець мірныя адносіны і з суседзямі, і з арабскім насельніцтвам увогуле. Лічыць, што прыход да ўлады Біньяміна Нетаніягу сарве мірны працэс, на маю думку, няправільна. Любы наш урад будзе імкнуцца толькі да міру на Блізкім Усходзе».

А цяпер — пра вынікі парламенцкіх выбараў у Ізраілі. Усяго ў кнесет выбіраюцца, паўтару, 120 дэпутатаў. На гэты раз месцы паміж асноўнымі сапернікамі размеркаваліся наступным чынам. Партыя Працы («Авода») атрымала 33 месцы, страціўшы ў параўнанні з папярэднім скліканнем 12 прадстаўнікоў; блок «Лікуд», асноўны сапернік «Авода», атрымаў 31 мандат: у мінулым кнесеце ён меў 40 месцаў. Рэзка павялічылася прадстаўніцтва ў парламенце рэлігійных партый «Шас» і «Мафдал», якія будуць прадстаўлены ў кнесеце адпаведна 11 і 10 галасамі.

Ну, а самай вялікай нечаканасцю выбараў стаў вынік, дасягнуты рухам эмігрантаў «Ісараэль Ба-Алія». Упершыню выставіўшы свой спіс, рэпатрыянты (а ў асноўным гэта былыя жыхары краін СНД) атрымалі 7 месцаў у парламенце. На думку Э. Валка, «Ісраэль Ба-Алія» будзе прыцягнута да фарміравання Кабінета Міністраў Ізраіля, а лідэр руху Натан Шчаранскі можа атрымаць партфель аднаго з міністраў ва ўрадзе Біньяміна Нетаніягу. «Ісраэль Ба-Алія» стала сілай, з якой будзе лічыцца любы палітычны лідэр», — падкрэсліў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Ізраіля ў Рэспубліцы Беларусь.

Арабскі свет таксама ўжо адрэагаваў на вынікі выбараў кіраўніка ўрада і дэпутатаў кнесета Ізраіля. Сірыя і Егіпет, у прыватнасці, заявілі аб гатоўнасці актывізаваць мірныя перагаворы па ўрэгуляванню канфлікту ў рэгіёне Блізкага Усходу. Як кажуць у такіх выпадках, дай Бог! Свет даўно гэтага чакае.

Анатоль МЯСНІКОЎ.

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

• ПЕРАМОВЫ ПАЧАЛІСЯ НЯГЛЕДЗЯЧЫ НІ НА ШТО

У панядзелак каля 10 гадзін вечара расійскія самалёты нанеслі бомбавыя ўдары па шэрагу населеных пунктаў Чачні. Пра гэта паведаміў міністр інфармацыі Чачэнскай Рэспублікі Ічкерыя Удугаў. Як заявіў прадстаўнік расійскага генштаба генерал Іваноў, прыпынены вывад з Чачні падраздзяленняў, якія не ўваходзяць у састаў Паўночнакаўказскай ваеннай акругі. Нягледзячы на апошнія падзеі, у сталіцы Інгушэціі ўчора пачаліся перамовы паміж дэлегацыямі Расіі і Чачэнскай Рэспублікі Ічкерыя. Галоўнай тэмай перамоў сталі пытанні недапушчэння баявых дзеянняў у Чачні і хутчэйшага абмену гвалтоўна ўтрымліваемых бакамі асоб па прынцыпу «ўсіх на ўсіх».

• МЯСНАЯ БЛАКАДА БРЫТАНІІ ДОЎЖЫЦЦА ЎЖО ДВА МЕСЯЦЫ

Брытанскі ўрад працягвае дыпламатычныя пошукі шляхоў зняцця забароны экспарту брытанскай ялавічыны. Міністры замежных спраў і сельскай гаспадаркі Брытаніі аб'язджаюць сталіцы Еўропы. Учора яны сустрэліся з канцлерам Германіі Гельмутам Колем і прэзідэнтам Еўрапейскай камісіі Жакам Сантэрам. Брытанія спадзяецца на заключэнне канчатковага пагаднення ўжо праз некалькі тыдняў. Міністры сельскай гаспадаркі еўрапейскіх краін прагаласавалі ў панядзелак за частковую адмену сваіх забаронных санкцый, аднак для поўнай адмены Брытанія павінна прадставіць дэталёвы план мерапрыемстваў, накіраваных на ліквідацыю хваробы шаленства кароў. Санкцыі дзейнічаюць ужо два месяцы.

• БАСКСКІМ ТЭРАРЫСТАМ ПРЫЙДЗЕЦЦА ЦЯЖКА

Францыя і Іспанія дамовіліся аб правядзенні рэгулярных сустрэч паміж прадстаўнікамі антытэрарыстычных арганізацый абедзвюх краін. Гэтыя дзеянні накіраваны на барацьбу з іспанскай баскскай групоўкай «ЭТА». Міністры ўнутраных спраў гэтых краін падпісалі ў Парыжы двухбаковае пагадненне аб стварэнні чатырох новых паліцэйскіх пагранічных пунктаў.

• ЯПОНЦЫ ЗБІЛІ АМЕРЫКАНСКІ ЗНІШЧАЛЬНІК

Японскі ваенны карабель памылкова збіў учора амерыканскі знішчальнік падчас сумесных манеўраў у Ціхім акіяне ў раёне Гавайскіх астравоў. Абодвух лётчыкаў удалося выратаваць. Падрабязнасці катастрофы пакуль невядомыя.

• НАПЯРЭДАДНІ ЧЭМПІЯНАТУ ЕЎРОПЫ ПРАВОДЗІЦЦА «ЧЫСТКА»

У панядзелак брытанская паліцыя арыштавала ў Лондане 6 чалавек, якіх падазраюць у дачыненні да беспарадкаў на футбольных стадыёнах. Працягваюцца пошукі яшчэ 6 чалавек, якія, як мяркуецца, удзельнічалі ў сутыкненнях падчас матча ў красавіку паміж камандамі «Арсенал» і «Тотэнхэм».

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», Радыё 101,2 і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

Лідэр ДПР абвінавачвае ўрад

Выступаючы перад актывам Дэмакратычнай партыі Расіі, яе лідэр Сяргей Глазьеў заявіў, што цяпер сапраўдная ўлада ў Расіі знаходзіцца ў руках мафіёзных кланаў, звязаных з урадам. На яго думку, з-за гэтага ў першым квартале гэтага года дзяржбюджэт недаатрымаў дзесяткі трыльёнаў рублёў. Кіраўнік ДПР лічыць, што прэзідэнт, у адпаведнасці з Канстытуцыяй, мог бы адправіць у адстаўку дзеючы ўрад і прадставіць на зацвярджэнне Думы новага прэм'ер-міністра. Такі крок, заўважыў Сяргей Глазьеў, пасля першага тура выбараў забяспечыў бы рэальную стабілізацыю ў краіне.

Жырыноўскі ведае, каго паслаць у Чачню

Выступаючы перад выбаршчыкамі ў Калузе, кандыдат у прэзідэнты Расіі Уладзімір Жырыноўскі заявіў, што трэба спыніць дапамогу «ўсялякім Кубам і Паўночным Карэям. Яны і так завінаваціліся нам бязмерна». На думку Уладзіміра Вольфавіча, у лік пагашэння доўгу іх салдатам няблага б паваяваць у нас у Чачні. Лідэр ЛДПР упэўнены, што карэйцы, напрыклад, вельмі хутка навядуць там парадак.

Шушкевіч — вораг № 32 рускага народа

Газета «Московский комсомолец» апублікавала спіс ворагаў рускага народа, складзены фашысцкай арганізацыяй «Рускі нацыянальны саюз». У пераліку прозвішчаў — вядучыя палітыкі, прадпрымальнікі, банкіры, дзеячы навукі і мастацтва, прадстаўнікі сродкаў масавай інфармацыі. Характэрна, што пад нумарам 32 у спісе людзей, якія падлягаюць рэпрэсіям у выпадку прыходу да ўлады фашыстаў, фігуруе былы старшыня ВС Беларусі Станіслаў Шушкевіч. Па прычыне таго, што спісы не «чысціліся» ўжо некалькі гадоў, дык у іх ёсць і нябожчык Алесь Адамовіч.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Якіх толькі спаборніцтваў не бывае! У амерыканскім штаце Вірджынія каманды аматараў спаборніцтваў паміж сабой рукамі выцягвалі на ўзлётную паласу гіганцкі «Боінг727». Такія спаборніцтвы праводзяцца штогод у аэрапорце імя Далеса, а ўвесь збор ідзе на патрэбы развіцця спорту.

Рэйтэр.

Няма роўных у свеце лімузіну, які зроблены па асабістаму заказу шэйха Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў Хамада эль Нах'яна. Яго кошт адзін мільён 800 тысяч долараў. Лімузін для большай манеўранасці зроблены з дзвюх частак. У ім аднвчасова могуць падарожнічаць 36 чалавек.

ІТАР-ТАСС

Да пажыццёвага зняволення прыгаварыў муніцыпальны суд горада Шыцьзачжуан, у Цэнтральным Кітаі, Ці Мінціня, які працаваў начным вартаўніком у адной дзяржаўнай установе. Судовае пакаранне было вызначана для 61-гадовага вартаўніка не за тое, што ён паквапіўся на маёмасць, а за тое, што ён садзіўся за тэлефон у кабінеце начальніка, набіраў нумар аднаго з агенцтваў «секс па тэлефоне» і такім чынам бавіў час. Праз месяц паступіў рахунак за міжгароднія перагаворы на 6 тысяч долараў.

«Труд».

ТРАСА: БЕЗ ДАРОЖНАЙ МІЛІЦЫІ НА ЁЙ ВАДЗІЦЕЛІ АДЧУВАЮЦЬ СЯБЕ НЯЎТУЛЬНА

Аўтамабільная дарога рэспубліканскага значэння Полацк — Вільнюс. Пост дарожнай міліцыі ля вёскі Калееўцы. 130 кіламетраў да Полацка, 100 — да Вільнюса. [illegible] на-заходніх гарадах суседняй краіны. А з Захаду вельмі шмат так званых транзітных легкавікоў. У асноўным «Жыгулі» апошніх марак, іншамаркі. Беларусы сёння няшмат ганяюць аўтамабіляў для сябе — падаткі. А вось расіяне — стараюцца. У выхадныя дні праз пост праходзіць да двухсот аўтамабіляў. Справа ў тым, што ў Расіі існуе такая сістэма падаткаабкладання, якая робіць справу рээкспарту выгаднай. Ды ў той жа Літве новыя «Жыгулі» можна купіць амаль на тысячу долараў танней, чым у самой Расіі. Вось і ідуць калоны аўтамабіляў з замежнымі нумарамі па трасе. Праз Беларусь і далей у той жа Санкт-Пецярбург, Ніжні Ноўгарад, іншыя гарады.

Да гэтых аўтамабіляў у дарожнай міліцыі павышаная ўвага. Толькі ў мінулым годзе на пасту выяўлена каля трыццаці ўкрадзеных легкавікоў. Больш як дзесятак з іх канфіскавана. Справа ў тым, што калі з Літвы гаспадар украдзенай машыны яшчэ прыедзе па яе, то з Германіі ці Галандыі — ніколі. Ён ужо атрымаў страхоўку, а страхавой кампаніі звязвацца з перагонамі нявыгадна.

Выяўляюцца крадзеныя аўтамабілі пакуль што без патрэбнага аснашчэння. Няма і камп'ютэрнай сувязі. Асаблівая ўвага звяртаецца на дакументы, на паводзіны перагоншчыкаў, ёсць свае аператыўныя метады. Аднойчы ў старшага інспектара прафілактыкі ўчастка дарожнай міліцыі Паўла Сакалова выклікала падазрэнне легкавая аўтамашына, дакладней, яе вадзіцель. І пры праверцы аказалася, што зламаны замок руля. Праз дзяжурную часць аддзела міліцыі выйшлі на банк даных — машына сапраўды крадзеная. А ўвогуле спакуса тут для міліцыянераў немалая. Прэмія за выяўлены ўкрадзены аўтамабіль некалькі дзесяткаў тысяч рублёў, ды і тыя яшчэ трэба атрымаць. А перагоншчыкі ці ўгоншчыкі — што таксама няпроста высветліць — прапануюць сотні долараў.

Сам пост у Калееўцах уяўляе пакуль што звычайны вагончык. З аснашчэння толькі «вожык», апаратура для праверкі сапраўднасці дакументаў ды рацыя. Але побач ужо вырас будынак пастаяннага паста, дзе, як спадзяецца начальнік участка дарожнай міліцыі маёр Уладзіслаў Субач, з'явіцца і ўсё патрэбнае, аснашчэнне. Участак, акрамя 50 кіламетраў трасы, кантралюе яшчэ больш за сотню кіламетраў дарог. Малавата пакуль што аўтамашын, але такая рэарганізацыя ДАІ, створанне ў канцы 1994 года ўчасткаў дарожнай міліцыі паспрыяла лепшай дзейнасці менавіта на дарогах, там, дзе і адбываюцца здарэнні, дзе неабходна прысутнасць інспектара.

У той дзень я размаўляў і з міліцыянерамі, і з вадзіцелямі легкавых аўтамабіляў, аўтафургонаў, іншымі ўдзельнікамі руху. Яны аднназначна вітаюць такую арганізацыю работы, пастаянныя пасты дарожнай міліцыі на трасах. Ужо сама прысутнасць іх дысцыплінуе вадзіцеля — па-першае, а па-другое, што самае галоўнае, — дае адчуванне бяспекі. А яно на трасе вельмі і вельмі сёння дарэчы. Вось падрульваюць да паста «Жыгулі» з прычэпам, у якім, адразу бачна, машыны з Польшчы. Сёння гэта вельмі распаўсюджаны груз з Захаду. Інспектар правярае дакументы і пытаецца: «А чаму па гэтай трасе? Па маскоўскай жа вам выгадней?»

— Ды тут спакайней. Там нашага брата ўжо пачынаюць прыціскаць.

Так, праблема рэкету, рабавання на аўтатрасах сёння стаіць вельмі востра. Увечары такі вось пост дарожнай міліцыі проста абleплены і легкавымі, і грузавымі аўтамабілямі. Каля яго застаюцца начаваць, бо міліцыя гарантуе абарону. Але рабуюць на дарогах і ўдзень. І на трасе Полацк — Вільнюс таксама былі спробы. Неяк прыехаў на пост Калееўцы аўтобус з турыстамі-«карабейнікамі», што вярталіся з Польшчы. Без шкла. Спрабавалі яго спыніць «крутыя» хлопцы. Добра, што да паста паспелі дацягнуць. Адсталі.

І тут на трасе Вільнюс — Полацк ёсць праблема. Некалькі дзесяткаў кіламетраў яе адразу ад літоўскай мяжы яшчэ не ахоплены ўчасткам дарожнай міліцыі. Гэта тэрыторыя Гродзенскай, Мінскай абласцей. Вось тут, адразу за мытняй, і чакаюць дарожныя піраты свае ахвяры. Нехта з тых, хто падвергся абрабаванню ці вымаганню, і не звяртаецца па дапамогу ў міліцыю. «Маўляў, усё роўна не знойдуць. Толькі час змарнуеш».

Але на дарогах Віцебшчыны спакайней, чым дзе-небудзь. Тут створана сем участкаў дарожнай міліцыі, на самых ажыўленых трасах і перакрыжаваннях — адпаведныя пасты, і ўжо сёння яны прыносяць немалую карысць.

Алесь КАСЦЕНЬ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	4.41	21.34	16.53
Віцебск –	4.23	21.32	17.09
Магілёў –	4.31	21.23	16.52
Гомель –	4.36	21.13	16.37
Гродна –	4.57	21.49	16.52
Брэст –	5.07	21.40	16.33

МЕСЯЦ

Поўня 1 чэрвеня.

ІМЯНІНЫ

Пр. Міхаіла, Ляонція, Еўфрасінні

К. Баніфацыя-біскупа, Багуміла

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, па паўднёваму ўсходу пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Мінску, Гродне, Віцебску — 18 —20, Брэсце — 19 —21, Гомелі, Магілёве — 20 —22 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак малавоблачна, без ападкаў. Тэмпература 6-га ўначы — 5 —10, удзень — 18 —23; 7-га ўначы — 7 —12, удзень — 21 —26 градусаў цяпла.

МЕДЫЦЫНСКІ ПРАГНОЗ НАДВОР'Я НА 5 ЧЭРВЕНЯ

Надвор'е будзе вызначацца франтальным раздзелам, што прывядзе да паніжэння тэмпературы, ападкаў і нязначнага росту ўтрымання кіслароду ў паветры. У такіх умовах самаадчуванне метэазалежных хворых крыху палепшыцца, аднак магчыма пагаршэнне стану ў хворых на гіпертанічную хваробу.

У мэтах прафілактыкі гэтай групе паказаны кантроль АЦ і пры неабходнасці прыём прэпаратаў, што паніжаюць ціск.

Антаніна КАРОЗА, навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

Сядзіба

Выпуск № 338 Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

ЧЭМПІЁН ПА ВІТАМІНУ «С»

У спецыяльным выпуску «Паслёнавыя» («Для вас» № 17) мы даволі падрабязна расказалі пра вырошчванне перцаў. Гэта культура сапраўды заслугоўвае пільнай увагі. Без перчыку не абыходзіцца ні адна страва. Ён добры ў нарыхтоўках на зіму. А чаго вартыя кансерваваныя перцы, скажам, па-балгарску? Адзін іх выгляд выклікае ў чалавека апетыт.

Аказваецца, гэта прадукцыя ўтрымлівае мноства розных вітамінаў, кіслот, увогуле розных карысных рэчываў. Па вітаміну С салодкі перац — чэмпіён сярод агародных культур. У ім гэтага карыснага для чалавека вітаміну ў 5 —9 разоў больш, чым, скажам, у памідорах ці агурках.

Ужыванне перцу ў свежым выглядзе надае чалавеку бадзёрасць, жыццёвыя сілы, добрую працаздольнасць.

На вялікі жаль, культура не ва ўсіх агародах займае адпаведнае месца. У большасці расліны не вельмі развітыя. І тут самы час сказаць вось што. З усіх паслёнавых перцы найбольш сябруюць з высокай і ўстойлівай тэмпературай паветра і глебы. Калі сонца награвае паветра вышэй 20 градусаў, а зямлю ў раёне залягання каранёў больш за 15 —28 градусаў, — тады чакай добрых ураджаяў. Вядома, усе астатнія кампаненты росту, як кажуць, таксама на ўзроўні. Гэта своечасовыя палівы (каранёвая сістэма бліжэй да паверхні і паліваць трэба часцей), у дастатку элементаў сілкавання — азот, фосфар, калій і мікраэлементы, ля каранёў рыхлая зямля.

У адкрытым грунце развіццё ва ўмовах Беларусі запаволенае. Абавязкова спатрэбіцца «спанбонд» — укрыўны матэрыял. Перац лепш сеяць на градку, дзе раней расла капуста. Цяпер на градку «спанбонд» — укрыўшы спецыяльна для перцу. Свабодна прапускае паветра і вільгаць, тэмпература пад ім вышэй на 4 —7 градусаў. А гэта якраз тое што трэба.

Яшчэ адна неабходная ўмова — амаль нейтральная кіслотнасць глебы. Значыць, на градку дадаткова ўнесці рэчывы, якія ўтрымліваюць кальцый, — даламітавую муку, вапну, мел. Няма іх — можна абмежавацца попелам. Дзве шклянкі абавязкова прасеянага попелу на 1,5 кв. м, загортваць.

У другой палове лета перац звычайна выганяе некалькі галінак, а сцябло з самага нізу дзеравянее. Бясплодныя парасткі абразаць. Своечасова здымаць лісце ўнізе, у цяні. Асабліва калі яно пажоўкла. Падкормка — настоі каравяку (тры —пяць разоў) ці птушынага памёту. Усе прапорцыі такія: першага — 1:10 ці 12; другога — 1:15. Дозы залежаць ад кормы жывёлы. Толькі на адной траве — менш разбаўляць вадою, на муцэ, канцэнтратах — больш.

Салодкі перац можа радаваць стабільным ураджаем не адзін год, бо гэта расліна шматгадовая і не перапыняецца ва ўтварэнні пладоў. Таму пад восень найлепшыя кусты (ці кусцікі) акуратна выкапаць (вядома, яны не хворыя), пасадзіць у драўляную ці іншую ёмістасць і гадаваць як пакаёвыя кветкі. Можна і зімою, але гэта не ўтварэнне пладоў. Умовы не тыя — холадна і цёмна. Але вясною яны зноў ажывуць. Можна гэтыя кусты высаджваць пасля 18 гадзін пад плёнку. Плады будуць вельмі рана.

ЖАНОЧЫЯ І МУЖЧЫНСКІЯ КВЕТКІ

Узышлі і набіраюцца моцы агуркі. Часцей за ўсё сяўба вялася «з запасам». Цяпер на той градцы сапраўдны гай — адна расліна налазіць на другую. Відаць, усе дужэйшыя, слабейшыя і зусім небаракі. Вось апошніх трэба ўбраць адразу — зрэзаць ля самай зямлі. Менавіта зрэзаць, а не вырываць. Інакш мы пашкодзім каранёвую сістэму бадзёрых экземпляраў, а ў выніку адтэрмінуем ураджай.

Яшчэ адну аперацыю трэба правесці перад закладкай кветак. Агульнавядома, як шмат бывае пустацвету і як мала жаночых завязей, з маленькімі агурочкамі. Вось каб неяк зменшыць колькасць непатрэбнага цвету і павялічыць завязі, прышчыпваюць верхавіну. Рабіць гэта трэба над трэцім-чацвёртым сапраўдным лістом. З пазухаў пойдуць новыя атожылкі. Яны ўжо будуць з большай колькасцю жаночых кветак.

Гэта адна мера. Ёсць і іншыя. Слабейшыя атожылкі (знізу) зноў зняць. Сеяць старым насеннем. І яшчэ такая, як штучнае абязводжванне глебы. Прапусціце адзін паліў. Імкнучыся выжыць, расліна больш утварае каранёў і больш... жаночых завязей. Ёй жа па прыроднаму коду трэба пакінуць «дзетак», каб род не згубіўся!

У гарачую пару дня лісты скручваюцца, быццам млеюць. Гэта нармальная з'ява. Так расліна рэгулюе водны абмен. З паверхні «млявага» ліста менш выпараецца вільгаці. Як толькі спякота спадае — зялёны конус разгортваецца на поўныя свае памеры.

Вось той перыяд, калі лісце распушчаецца, — якраз найлепшы для падкормкі. Гэта адбываецца ў другой палове дня пасля 18 гадзін. Падыходзяць настоі таго ж каравяку, попелу, проста разведзеных мінеральных угнаенняў. Суадносіны гною і вады недзе 1:15. Усё, што выпала на дно, — салома, трава, каменьчыкі, галінкі — не выкарыстоўваць. Такі раствор можна нават фільтраваць. Тэмпература яго не менш як 20 —25 градусаў (вада грэлася на сонцы).

ЯК НАБЫЦЬ «ГРАДКІ»?

У нашай пошце нямала пісьмаў, у якіх людзі дзякуюць за газету «Для вас» («Ураджайныя градкі»). Адной жанчыне падарылі выпуск № 16 «Сеем!». Брашура вельмі спадабалася: у час сяўбы выкарыстоўвала нашы рэкамендацыі. Прыслала пісьмо, каб набыць астатнія.

Па традыцыі ў канцы бягучага месяца аддзел «Сядзіба» выпускае чарговае выданне. Апошні выпуск № 20. Ён прысвечаны хваробам і шкоднікам садовых і агародных культур. Газета-брашура неадкладна паступіла да падпісчыкаў, яе можна набыць таксама ў кіёсках «Саюздруку» гарадоў і раённых цэнтраў. Толькі абавязкова пытаць выданне ў кіяскёраў, бо яны звычайна так «схаваюць», што і самі знайсці не могуць.

Усе папярэднія выпускі — пра сяўбу і нітраты, угнаенні, насенняводства, як атрымаць тону памідораў з соткі, замежныя тэхналогіі — можна заказаць у рэдакцыі (выпускі №№ 15—19). Хто жадае мець іх у сваёй бібліятэчцы, з любога паштовага аддзялення пералічвае грошы на разліковы рахунак газеты «Звязда» ў АКБ «Белбізнесбанк». Цана аднаго экземпляра — 4000 руб., двух і болей — па 3,5 тысячы рублёў. Розніца выклікана коштам заказных адпраўленняў.

На пераводзе ўкажыце: адрас рэдакцыі з індэксам **(220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, рэдакцыя газеты «Звязда»)** і паметку аб пералічэнні грошай **(наш разліковы рахунак 3012210270016, код 739 у АКБ «Белбізнесбанк»)**, укажыце, якія брашуры жадаеце набыць, іх нумары. Як толькі атрымаем пераводы, вам будуць высланы выданні. Не забудзьце разборліва напісаць свой адрас з індэксам, прозвішча, імя і імя па бацьку.

Дзе можна набыць нашы выданні? У абласцях гэтага зрабіць нельга. У Мінску брашуркі для дачнікаў ёсць у магазінах «Насенне», «Сельгаскніга» (прасп. Скарыны), «Аграхімік» (вул. Чырваназорная, 8). Цэны тут самыя нізкія — адзін экземпляр каштуе 3000 руб.

НЕЧАКАНАЕ ПРЫМЯНЕННЕ ХРЭНУ І ЧАСНАКУ

Усім пчалярам дакучае вараатоз. Клешчык маленькі, учэпісты. Сядзе на пчалу і ссе з яе сокі. Таму ачыстка вулляў ад гэтага «сем'яніна» — заўжды актуальная работа.

Шмат хто прымяняе прамысловыя, скажам так, атруты. Поспех, безумоўна, ёсць. Але любая хімія што тая палка: мае два канцы. Адзін б'е па шкодніку, другі — па здароўю людзей. Да таго ж ад хімікатаў заўсёды нездаровіцца прыродзе.

Магчыма, нехта з аматараў пчол зацікавіцца метадамі мардоўскіх умельцаў. Яны з поспехам «высяляюць» кляшчоў з вулляў, прымяняючы такую вядомую расліну, як хрэн. Прымяняюць яшчэ пасынкі памідораў, долькі часнаку, бульбоўнік.

Успомнім, што хрэн мы ўжываем як прыправу да мясных страў. Але ёсць і лячэбнае дзеянне, бо фітанцыды забіваюць розных невялікіх насякомых, узбуджальнікаў хвароб. Робяць так. Корань мыюць, труць на тарцы. Кладуць на патэльню і смажаць да ўтварэння дыму. Гэтым дымам і акурваюць рамкі. Пчолы бы п'яныя, але здаровыя. А іх «коннік» — жучок падае на дно. Падбірай і знішчай. Можна «дыміць» каранямі і нават лісцямі. Яны гараць, паспрабуйце.

А вось як прымяняецца ліст памідораў. Над рамкамі пасля дымлення хрэнам пакласці марлечку, а на яе — памідорную зеляніну (яшчэ і багуну). Закрыць усё плёнкай.

Пчаліныя сем'і хварэюць аскафярозам. У вас крылатыя жыхары не выкідваюць белыя, бы калачкі вапны, камячкі? Гэта трупы лічынак пчол. Хвароба кепская, усю сям'ю даводзіць да галечы. Меры процідзеяння такія. Над расплодам пакласці марлю з 5 —10 зубчыкамі часнаку. Зубчыкі здрабніць на кашку (нарэзаць і расцёрці ці прапусціць праз мясарубку). Зноў-такі абараніць плёнкай (каб не працякала). «Закваску» мяняць кожныя 4 —6 дзён.

Зрэшты, часнок смела можна класці ў вуллі проста для дызенфекцыі.

ЯДЫ — НЕБЯСПЕЧНЫЯ

У садах з'явіліся амаль усе магчымыя шкоднікі. Капусту «спрабуюць на зуб» блошкі. Бульбоўнік інтэнсіўна засяляе каларадскі жук. Чалавек хапаецца за хімічныя сродкі абароны. І часта ў гэтай спешнай аперацыі дапускае памылкі.

Усё трэба пачынаць з інструкцыі па прымяненню ядаў. Толькі калі невялічкі тэкст будзе вывучаны бы верш, можна пачынаць работу. Будзьце ўважлівыя і не зблытайце аб'ём вады (праверце сваю тару яшчэ адным вымярэннем), якім трэба развесці гатовы экстракт. Бывае, асобныя хімікаты разводзяцца толькі ў цёплай вадзе, пасля астуджвайце да тэмпературы пакаёвай.

Памятайце, што ад часу апрацоўкі да ўборкі (напрыклад, кроп і пятрушку на зеляніну) павінна прайсці ад 20 дзён да месяца! Не ўкладваецеся ў такія тэрміны — накрывайце асобныя расліны ці радкі раслін плёнкай, паперай, чым-небудзь іншым.

Саму апрацоўку праводзіць у ціхае надвор'е, без дажджу. Ападкі не прадбачацца і назаўтра. Сухое надвор'е павінна пратрымацца хоць бы 6 гадзін. Для лепшага прыліпання ядаў можна растварыць мыла — 40 г на вядро. Апрацоўваць распыляльнікам. Струменьчыкі бы пыл-туман, вельмі дробныя. Трапляюць на ліст зверху і знізу (калі гэта магчыма), сцябло, зямлю. Прымета дастатковасці — з ліста капае.

Венічак тут мала дапаможа, бо мэты дасягне толькі пятая —дзесятая частка гатовага раствору. Астатняе будзе забруджваць глебу.

Усе яды рыхтуюцца толькі па схеме: сёння — на сёння. Нічога не пакідаць на заўтра. З гэтай мэтай разважваць яды толькі на дакладных вагах ці ў спецыяльных прабірках з адзнакамі. Што нарыхтавалі — адразу выкарыстайце.

РЭШТА

ЖЫЦЦЁ

ПАСЛУГІ «ДОБРЫХ ЛЮДЗЕЙ»

Калі вам робяць паслугу, то гэта яшчэ не значыць, што вам жадаюць дабра. Часта бывае наадварот. За паслугай чалавек хавае свой інтарэс, сваю выгаду, а іншым разам вам стараецца дагадзіць звычайны махінатар, каб падмануць.

У цэнтры горада фірма «АВА» адкрыла бензазаправачны пункт. Паставіла дзве бензакалонкі ды вагончык. Толькі заехаў на запраўку, як тут жа да машыны падбягае падлетак у аранжавым камбінезоне і вадзіцель не паспее і слова сказаць, як у бензабак ужо ўстаўлены заліўны пісталет. Усё хутка, па-дзелавому, няхай сабе і за чаявыя. Але калі вы кінеце вокам на калонку, то ўбачыце: стрэлка лічыльніка стаіць не на нулі, а на адну рыску наперад. Значыць, калі вам трэба заліць дзесяць літраў, то стрэлка павінна спыніцца на адзінаццаці, але яна застыне на дзесяці. Падманулі на літр. І цяжка штосьці даказаць. Бо ў вагончыку сядзіць дзяўчына, якая робіць выгляд, што нічога не ведае, і спасылаецца на гаспадара заправачнай, якога тут няма. Але дзяўчына ведае, што да чаго. Пачнеш патрабаваць, то далье твой літр, а наступным разам усё пачынаецца спачатку. За суткі заправачная прапускае сотні аўтамашын, і калі эканоміць на кожнай па аднаму літру, то ў выніку можна атрымаць вялікі куш. Хто яго зрывае, гаспадары ці работнікі заправачнай, няважна. Факт падману ў наяўнасці. Падатковая інспекцыя заявіла, што гэта ў яе функцыі не ўваходзіць, а служба стандартаў паабяцала правесці праверку.

Тут усё ясна, махінацыя адкрытая, але ёсць выпадкі, калі штосьці даказаць даволі складана. Вось стаіць перасоўны пункт па абмену валюты. Каля мікрааўтобуса чарга. Першай стаіць жанчына-пенсіянерка. Дзяжурыць яна з ранку да вечара. Чарга паступова разыходзіцца, бо валюту прадае касір толькі гэтай жанчыне. Пад вечар каля пункта абмену адзінока стаіць пенсіянерка. Назіраю. Вось чалавек здаў долары. Жанчына стаіць спакойна. Падыходзіць яшчэ адзін і робіць абмен. Пенсіянерка не рэагуе. Тут я падыходжу да мікрааўтобуса і працягваю грошы ў акенца. Хлопец за касавым апаратам долары прадаваць адмаўляецца.

— Я прадаю валюту толькі гэтай жанчыне. Яе чарга!

Пенсіянерка ажывае і дастае з-за пазухі тоўстую сумачку з грашыма і купляе долары.

Гэты манеўр паўтараецца кожны раз, як толькі хто здае валюту. Усе долары, скупленыя ў насельніцтва гэтым пунктам, трапляюць у адны рукі, вяртаюцца назад за акенца, да касіра.

На «чорным рынку» за долар плацяць не «калідорныя» 13.100 рублёў, а на дзве тысячы больш. Вось і робяцца грошы з нічога.

На наступны дзень я меў размову з намеснікам кіраўніка аддзялення камерцыйнага банка. Мілавідная жанчына доўга не магла ці не хацела зразумець, аб чым ідзе размова.

— Пакупка і продаж валюты праводзіцца праз касавы апарат? Праз касавы! А калі так, то ў чым праблема?

— Але ж ваш работнік павінен прадаваць валюту кожнаму, хто працягне грошы ў акенца, а не выбіраць, каму прадаваць, а каму не. Гэта ўжо не яго абавязак.

— Ну, калі ён і прадаваў гэтай жанчыне, то ён проста добры чалавек. Хацеў дапамагчы ёй, — глядзіць на мяне намеснік кіраўніка шырока адкрытымі вачыма.

Бачыце, як усё проста. Касір, з алавянымі вачыма рэкеціра, вельмі шкадуе старых жанчын. І так паўсюдна. Ад жадаючых зрабіць нам дабро проста няма ратунку.

Надышла вясна, і пачаўся нераст рыбы. На пэўны тэрмін забаронена любая лоўля яе, тым больш, што пасля такой цяжкай зімы запасы рыбы скараціліся. Але на гарадскім рынку ідзе бойкі гандаль шчупаком, карпам ды ляшчом. Рыба не дробная, а якраз тая, што дае патомства. На маю заўвагу, што рыбу лавіць нельга, хлопец-прадавец абураецца:

— Не падабаецца, купляй у магазіне. Робіш чалавеку дабро, прадаеш за капейкі, дык не...

І што тут скажаш, калі побач стаяць двухметровыя амонаўцы, а крыху далей групкай тусуюцца міліцыянеры і нікому да гэтай рыбы няма справы. А можа, сапраўды прадавец робіць нам дабро? Рыба на самай справе свежая, недарагая, яшчэ і з ікрою.

Усё было б добра, каб не адна заканамернасць. «Добрыя» людзі даволі часта ўступаюць у канфлікт з законам. Іх дзейнасць павінна прыцягваць увагу праваахоўных органаў. На жаль, гэта бывае нячаста. А можа, і там ёсць таксама «добрыя» людзі? Тады іншая справа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.
г. Баранавічы.

КРЫМІНАЛ

«КРУТЫЯ ХЛОПЦЫ»

Яшчэ свежыя ў памяці тыя недалёкія часы, калі караваны далёка не новых імпартных аўтамабіляў запаўнялі дарогі Беларусі ад Брэста і Гродна да Оршы і Гомеля. Мара аб імпартнай таннай «тачцы» не давала спакою мужчынскай палавіне насельніцтва. Аб «навары», які атрымлівалі пры перапродажы прыгнаных з-за мяжы аўтамабіляў, хадзілі легенды. Узнік новы від прыватных прадпрымальнікаў, што зараблялі такім чынам «на жыццё» аўтамотабізнесам. Тады і з'явіліся «крутыя» хлопцы, якія прапаноўвалі «па-добраму» падзяліцца з імі «наварам», або проста нахабна «экспрапрыіравалі» прыгнаныя з Еўропы «мерседэсы», «фольксвагены», «БМВ»...

Чэргі падманутых пры продажы, абкрадзеных пры перагоне вадзіцеляў пацягнуліся з заявамі ў міліцыю.

Жыхар Рэспублікі Грузія Рашыд Байрамаў набыў у Германіі ў грамадзяніна гэтай краіны Юргена Йешэ не новы аўтамабіль «БМВ». Паміж пакупніком і прадаўцом быў аформлены адпаведны дагавор куплі-продажу аўтамабіля. Аўтаперагон Германія —Польшча —Беларусь прайшоў выдатна. Мясцовыя і прыезджыя «ахоўнікі» на дарогах гэтых краін яму не сустракаліся. Набытую аўтамашыну Байрамаў вырашыў перапрадаць. Пачаў шукаць дастойнага пакупніка. На лаўца і звер бяжыць. Пакупнік знайшоўся хутка. Ім аказаўся Ігар Каляда, пасрэднік фірмы «Алеся». Толькі не ведаў Р. Байрамаў, што пакупнік не зусім звычайны. Яму хацелася набыць аўтамабіль. Вось толькі сродкаў не было.

Дамовіўшыся з Байрамавым аб цане ў 2500 долараў ЗША, Каляда даволі хутка пераканаў прадаўца ў тым, што не варта плаціць камісійны збор пры продажы і пакупцы аўтамашыны. Для гэтага трэба толькі перапісаць наяўны дагавор, а замест прозвішча Байрамаў упісаць сваё. Да таго ж чысты бланк дагавора з пячаткамі ў Каляды быў прыгатаваны загадзя. Пакупніком, такім чынам, станавіўся Каляда — і ніякіх камісійных збораў. Ну, а разлічыцца дамовіліся адразу ж пасля мытнага афармлення і хадавых выпрабаванняў аўтамабіля. Ударылі па руках і паехалі шукаць перакладчыка, які ведае нямецкую мову. У Беларускім эканамічным універсітэце падмануты выкладчык перапісаў дагавор куплі-продажу аўтамашыны на нямецкай мове ў чысты з прастаўленымі пячаткамі бланк, у якім у якасці пакупніка быў упісаны не Байрамаў, а Каляда. Першая частка плана была ўдала рэалізавана.

Затым перапісаны дагавор быў прад'яўлены на Мінскай цэнтральнай мытні, дзе работнікі гэтай арганізацыі, якія нічога не падазравалі і выдалі «ліпаваму» пакупніку Калядзе мытнае пасведчанне № 2355 на права валодання гэтай аўтамашынай і яе рэгістрацыі ў ДАІ на сваё імя.

За набытую аўтамашыну, згодна з вуснай дамоўленасцю, трэба было разлічыцца. Але аб якім разліку можа ісці размова, калі на падхваце ёсць парачка «крутых» хлопцаў, гатовых за сотню-другую «баксаў» растлумачыць прадаўцу асаблівасці ўзаемаразлікаў з дапамогай зброі?

Стаўшы ўладальнікам імпартнай «тачкі», Каляда пачаў думаць пра больш буйныя справы: яму хацелася «наехаць» на каго-небудзь з прыватных прадпрымальнікаў. Сваёй ахвярай Каляда выбраў прыватнага прадпрымальніка Аляксандра Жукоўскага, які жыў у Фрунзенскім раёне Мінска. Папярэдне згаварыўшыся з вадзіцелем фірмы «Валеры» Аляксеем Герасімавым, маляром «Джынджыс» Аляксандрам Талстым і таваразнаўцам акцыянернага таварыства «Мікрад» Дзмітрыем Бажко, І. Каляда пачаў доўгую «асаду» Жукоўскага, недвухсэнсоўна прапанаваўшы яму «спансіраваць» банду на нейкія 10 тысяч «зялёных». А каб той зразумеў, што ад яго патрабуецца, свае «просьбы» абвяшчалі ў прысутнасці яго жонкі і малалетняга дзіцяці, пагражаючы забойствам усіх членаў сям'і.

«Угаворы» Жукоўскага працягваліся больш за тыдзень. Нарэшце той вырашыў звярнуцца па дапамогу ў органы міліцыі.

І вось А. Жукоўскі перадаў вымагальнікам 245 долараў ЗША і 230 марак Германіі. Атрымаўшы першую частку «падатку», І. Каляда загадаў паспяшацца з выплатай астатняй часткі, не падазраючы, што ўся размова ў кватэры фіксавалася на аператыўны магнітафон, выдадзены Жукоўскаму ў міліцыі, нумары грашовых купюр былі папярэдне перапісаны, а валюта пазначана спецыяльным хімічным рэчывам.

Паходжанням «крутых хлопцаў», такім чынам, прыйшоў канец. Каляда і кампанія былі арыштаваны і змешчаны ў следчы ізалятар.

Паказанні пацярпеўшага і чатырох сведак, якія прысутнічалі пры канфіскацыі грошай у вымагальніка, сляды спецыяльнага хімічнага рэчыва на яго руках, магнітафонны запіс размовы пацвердзілі віноўнасць рэкеціраў.

Народны суд Фрунзенскага раёна Мінска даў па заслугах аматарам імпартных аўтамабіляў. І. Каляда асуджаны на 7 гадоў пазбаўлення волі ў калоніі ўзмоцненага рэжыму з канфіскацыяй маёмасці, для Герасімава, Бажко і Талстога суд абмежаваўся 3 гадамі працы на будоўлях народнай гаспадаркі. Маёмасць таксама канфіскавана.

Мікалай КРАСНЕЎСКІ,
грамадскі карэспандэнт;
Мікалай ВІЛЬКОТ,
старшы следчы па асабліва важных справах следчага ўпраўлення УУС г. Мінска.

САЛОДКІ ПАДАРУНАК З «КАМУНАРКІ»

Аб тым, хто — дарослы ці дзіця — больш пералічыць назваў вядомых яму салодкіх прысмакаў, здаецца, спрачацца не трэба. Аднак не ўсе ведаюць, што, напрыклад, асартымент такой славутай не толькі ў межах Беларусі кандытарскай фабрыкі, як «Камунарка», налічвае больш за 200 назваў выпускаемай прадукцыі.

У мінулым годзе фабрыка выпусціла больш як 17 тыс. тон кандытарскіх вырабаў, разлічаных сапраўды на розныя густы і фінансавыя магчымасці спажыўца. Больш за ўсё пакупнікі любяць карамель, якой толькі летась гэтая фабрыка вырабіла 9882 тоны. Сярод іншай распаўсюджанай салодкай прадукцыі — мяккія цукеркі, у тым ліку і глазураваныя шакаладам, ірыс і шакалад, дражэ, какава-парашок, вафлі (апошніх, напрыклад, выпушчана 5 тон).

Напэўна, як і раней, «Камунарка» будзе пашыраць вытворчасць бадай што самай смачнай, аднак далёка не таннай прадукцыі, — шакаладу і шакаладных цукерак.

Большая частка кандытарскіх вырабаў (81 працэнт) забяспечвае патрэбы гандлю па ўсёй Беларусі, з іх амаль палова прыпадае на Мінск. Аднак не адмаўляюцца пакаштаваць нашы прысмакі і за межамі рэспублікі: у Расіі (бясспрэчны лідэр-імпарцёр гэтай прадукцыі з Беларусі), Літве, Казахстане, Таджыкістане, Узбекістане, Азербайджане, Рэспубліцы Комі, на Украіне. Сярод краін далёкага замежжа прадукцыя «Камунаркі» добра вядома ў Германіі. Як ні дзіўна, Афганістан у мінулым годзе імпартаваў з Беларусі больш кандытарскіх вырабаў, чым усе астатнія краіны разам узятыя (вядома ж, акрамя Расіі), у выніку чаго і заняў сярод імпарцёраў пачэснае другое месца.

Сяргей КУРКАЧ.

АДКРЫЦЦЁ

ЧЫСТЫ ГОЛАС БЕЛАРУСІ, ЯКІ ПАЧУЕ ЎВЕСЬ СВЕТ?

«Усе зоркі» — так называецца канцэртная праграма маладзёжнага духавога аркестра «Фанфары Беларусі», якая з аншлагам прайшла ў Беларускай акадэміі музыкі.

Пасля канцэрта (і некалькіх выхадаў на «біс») гледачы не разыходзіліся яшчэ сорак хвілін. Прычынай аншлагу была не параўнальна невялікая зала, а рэпертуар маладога калектыву, з якім ён стаў лаўрэатам на фестывалі «Артсесія-96» (нагадаю, што фестываль прайшоў у Гомелі 25 красавіка і быў прысвечаны 10-годдзю чарнобыльскай катастрофы).

Шчыра кажучы, ад духавога аркестра я чакала пачуць нешта традыцыйнае для жанру: ваенныя песні, вальсы, маршы... Што заўгодна, але не прыветныя песні труб і фанфараў, не пяшчотныя мелодыі флейтаў, не самоту жалейкі, не светлую тугу саксафонаў! Музыка гучала мякка, нібыта гэта граў аркестр сімфанічны. У рытмы блюзаў, твістаў упляталіся джаз і класіка, упрыгожаныя гукамі адзінага недухавога інструмента — арфы. Часам нумары праграмы нагадвалі невялікі спектакль — прынамсі, нечаканы рок-н-рольны танец трубача Дзмітрыя Трафімовіча пасля бліскучага сола на трубе... З «гвазда праграмы» — папуры, якое кіраўнік-пастаноўшчык Яўген Паўловіч назваў «музычным хуліганствам», на нечую прапанову ўгадаць мелодыю я назвала недзе палову... (Прабел у адукацыі — у наяўнасці! Як, зрэшты, і ў большасці нашага насельніцтва, у тым ліку моладзі: не ведаем, не чуем, не хочам ні ведаць, ні чуць... І дарэмна!)

Кіраўнік «Фанфараў Беларусі» Аркадзь Берын, які з 1978 года дырыжыраваў знакамітым аркестрам «Няміга», у 94-м вырашыў стварыць новы калектыў у «альма-матэр» беларускай музычнай культуры. Адной з пераваг новага аркестра Аркадзь Іосіфавіч лічыць прыблізна аднолькавы ўзрост (17 —20 гадоў) і ўзровень майстэрства яго ўдзельнікаў: і ў першым, і ў другім сэнсе музыканты растуць разам. Адно з найлепшых упрыгажэнняў калектыву — яго вакалістка Ірына Вішніцкая, студэнтка 3-га курса. Тры гады таму, калі Ірына вучылася ў Гомельскім музычным вучылішчы, адзін з экзаменатараў заўважыў яе талент на экзамене. Гэта быў Берын. Калі ён прывёз таленавітую дзяўчыну (у Ірыны вельмі прыгожае сапрана) да прымы Вялікага тэатра Тамары Ніжнікавай, першымі словамі Тамары Мікалаеўны былі: «Чаму ад мяне так доўга хавалі гэты брыльянт?» Але «брыльянт» патрабаваў яшчэ доўгай і стараннай апрацоўкі. Ірына, пакінуўшы працу сакратаром-машыністкай, паступіла ў інстытут культуры. Потым яе ўзялі на другі курс Акадэміі музыкі.

— У гэтай дзяўчыны, — сказала Тамара Мікалаеўна Ніжнікава, — ёсць усе якасці для таго, каб стаць найлепшай спявачкай Беларусі, а можа і Еўропы. Аддаём мы ўсім вучням пароўну, а бяруць больш тыя, каму нешта ад Бога дадзена.

Аркадзь Берын — адзіны на Беларусі дырыжор, чый дыск (з запісам неапалітанскіх песень у выкананні амерыканскага тэнара Берле Санкфарда Розенберга) выйшаў у Вялікабрытаніі. Ён лічыць «Фанфары Беларусі» вынікам невялікай рэвалюцыі ў духавой музыцы, а яго музычна-жанравыя магчымасці — неабмежаванымі.

Адна з прапаноў, з якой калектыў збіраецца звярнуцца да кіраўніцтва нашай краіны, — ідэя аб стварэнні прэзідэнцкага аркестра, якія існуюць сёння ў многіх дзяржавах свету. На думку Аркадзя Берына і яго калег, «Фанфары Беларусі» павінны не толькі гучаць у сябе на радзіме, але і абвяшчаць аб ёй па ўсім свеце. Думка слушная, бо няхай лепш пра нас расказваюць чыстыя галасы і дасягненні мастацтва ўвогуле, чым якіясьці, часам далёкія ад чысціні, падзеі. Ва ўсякім разе, Беларусь — краіна таленавітых людзей — гэтага заслугоўвае!

Тацціяна СНІТКО.

P. S. Калі матэрыял знаходзіўся ў наборы, стала вядома, што «Фанфары Беларусі» занялі 2-е месца, стаўшы лаўрэатамі на міжнародным конкурсе ў Роўна. Усяго ў ім удзельнічала 18 калектываў, у склад журы ўваходзілі прадстаўнікі Украіны, Беларусі, Расіі, Швецыі і Аўстрыі.

Віншуем!

ТЭЛЕБАЧАННЕ, серада, 5 чэрвеня

Беларускае тэлебачанне

9.15 «Кобра». 11-я серыя. **10.05** «4:0 на карысць Танечкі». Маст. фільм. **11.30** «Зорная ростань». **12.15** Відзьма-нявідзьма. **13.15** «Маленькія трагедыі». Маст. фільм. 2-я серыя. **15.00** Навіны. **15.15** «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей. **15.40** «Тэлебом». Паштовая скрыня. **16.10** Іграюць выхаванцы Рэспубліканскага ліцэя пры Акадэміі музыкі. **17.00** Крэда. Нялёгкія крокі лёгкай прамысловасці Беларусі. **17.20** Міжнародная канферэнцыя «Чарнобыль праз 10 гадоў». **17.50** Музычны антракт. **18.00** У палоне часу. «Ідучы па старых камяніцах...» **18.25** Эканамікст. **18.35** «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV. **18.50** Навіны (з сурдаперакладам). **19.05** «Кобра». 12-я серыя. **19.55** Тэлеанонс. **20.00** «Хто гэта?» Тэлегульня. **20.05** Супергол. **20.40** Калыханка. **21.00** Панарама. **21.55** Музычны антракт. **22.05** «Каралева Марго». Шматсерыйны маст. фільм (Расія). 1-я серыя. **23.05** Каралеўскае паляванне. **23.45** Чэмпіянат Еўропы па гандболу. Мужчыны. Паўфінал. **0.20** Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Навіны. **8.15** «Сакрэт трапіканкі». **9.05** Тэма. **9.45** У свеце жывёлы. **10.25** Адгадай мелодыю. **11.10** Тэлерадыёкампанія «Свет». **14.20** «Зорны каўчэг». **14.35** «Прыгоды капітана Урунгеля». **14.45** Кактус і К. **14.55** До-мі-соль. **15.10** Кліч джунгляў. **15.40** «Элен і хлопцы». **16.05** Тэт-а-тэт. **16.30** Сем дзён спорту. **17.20** «Сакрэт трапіканкі». **18.10** Час пік. **18.35** Адгадай мелодыю. **19.05** «У пошуках страчанага». **19.45** Спакойнай ночы, малышы! **20.00** Час. **20.40** Праграма перадач. **20.45** «Прэзідэнцкія выбары-96». **20.55** «Рускі рэгтайм». **22.50** Прэс-клуб. **0.00** Праграма «Рэхам нашага юнацтва была...»

Канал «Расія»

7.50, 14.50, 19.35, 21.10, 23.55 Выбары-96. **7.00. 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 0.05** Весткі **9.05** «Санта-Барбара». **9.55--10.20** Кліп-антракт. Г. Сукачоў. **13.50** «Шчаняты ў Каляды». Мультфільм. **14.00** Іваноў, Пятроў, Сідараў і іншыя. **15.00, 16.20** Хакей. Кубак Стэнлі. Фінал. **17.20** Вас запрашае фірма «Палёт». **17.30** Свая гульня. **18.00** «Цёмная» для Ірыны Хакамады. **18.15** Галасуй, ці прайграеш. **18.30** Грамадзянская абарона. **19.50** «Санта-Барбара». **20.40** Сам сабе рэжысёр. **21.25** Надвор'е на заўтра. **21.30** «Дзесяць гадоў без права перапіскі». Маст. фільм. **23.20** «Праца». Дак. фільм цыкла «Час вялікіх падманаў». **0.20--0.33** Музыка ўсіх пакаленняў.

Расійскія універсітэты

9.30 Выбары-96. **9.40** «Легенда пра Сальеры». Мультыплікацыйны фільм. **10.00** Антрэ-соль. **10.30, 13.30, 16.45** СІВ. Навіны. **10.40** Тайны і лёс Расіі. «Імперыя і рэвалюцыя». Частка 3-я. **11.10** Ф. Шапэн. Эцюды і вальсы. **11.25** Пяць хвілін. **11.30** У рабочы поўдзень. **12.00** Аўдыторыя. **12.30** Чалавек у рыначнай эканоміцы. **13.00** «Біяразнастайнасць — шанц на выратаванне». Дак. фільм. **13.35** «Геній». Двухсерыйны маст. фільм з субцітрамі. Частка 1-я. **15.00** «Яўгеній Анегін». Літаратурна-музычны спектакль. Частка 1-я. **15.50** Выбары-96. **16.00** Музычныя навіны. **16.15** «Муззон». Маладзёжны музычны часопіс.

НТБ

17.00 Кінатэатр юнага гледача. Мультсерыял «Сямейка Флінстоун». 42-я серыя (ЗША). **17.30** Жаночыя гісторыі. «Багатая жанчына: быць лепш». 28-я серыя. **18.00, 21.00, 23.00** «Сёння». **18.35** Герой дня. **19.00** Свет кіно. Рычард Гір і Валеры Капрыскі ў фільме Джыма Макбрайда «На апошнім дыханні» (ЗША). **20.45** Доктар Угол. **21.35** Гадзіна серыяла. «Доктар Куін, жанчына-урач». (ЗША). **22.30** Часінка. **23.20** Аўтагонкі «Кубак Ротманс». **23.50** Кафэ Абломаў.

Санкт-Пецярбург

11.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ. **12.05—12.55** «Першае каханне». Серыял. **14.05** «Спякота ў Акапулька». Серыял. **15.05** Гістарычны альманах. «Парфіраносныя закаханыя». **15.50** Стыль жыцця. **16.05** «Калі Лота стала нябачнай». Серыял. **16.30** «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў. **16.55** Спартыўны агляд. **17.05** Толькі без панікі. **17.30, 18.00** Паказвае Ленінградская АТК. **18.35** Вялікі фестываль. **19.05** «Першае каханне». Серыял. **20.05** Выбіраем прэзідэнта. Г. А. Яўлінскі. **20.35** Тэлеслужба бяспекі. **20.45** Што наша жыццё... **21.00** Спорт. **21.05** «Спякота ў Акапулька». Серыял. **22.05** «На ноч гледзячы». Забаўляльная праграма. **22.20** «Два крокі да цішыні». Маст. фільм. **23.25—0.25** «Галасуй, ці прайграеш».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 32-44-12, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Брэсце — 33-640, Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 68-28-71. ФАКС: 32-35-05, 68-27-83.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 100260. Індэкс 63.850. Зак. № 2778.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12